

LISTY ČESKÉ SEKCE INSEA

ročník 7, 1/2018

Listy České sekce INSEA vycházely v letech 1995–1998 (vyšlo celkem 5 čísel ve čtyřech ročnících) a na tuto tradici navazuje v roce 2016 pátý ročník obnoveného periodika, jež slouží jako oborový informační a diskusní bulletin členů zapsaného spolku Česká sekce INSEA. Toto číslo vychází 15. 6. 2018.

50 LET INSEA – PÁR SLOV O VÝTVARNÉ VÝCHOVĚ K VEŘEJNOSTI

Česká sekce INSEA je společenstvím výtvarných pedagogů, kteří v návaznosti na Světový komitét INSEA a UNESCO pečují s osobní angažovaností o trvání a rozvoj české výtvarné výchovy. Děje se tak soustavnými oborovými kontakty se zahraničím, vlastní teoretickou a výzkumnou činnos-

tí, která je podporována a upevňována pořádáním společných konferencí s mezinárodní účastí, vydáváním odborných monografií a sborníků, odborným školením učitelů výtvarné výchovy a jejich průběžným informováním skrze spolkový časopis *Listy*.

V loňském roce sekce oslavila 50. výročí svého trvání, což je příležitost k zamyšlení nejen nad její vlastní činností, ale zejména nad stavem oboru výtvarná výchova, nad jeho místem a úlohou ve vzdělávání a výchově ve všech stupních školní docházky.

Česká sekce INSEA vznikla v roce 1968 (tehdy pod hlavičkou Československý komitét INSEA) v době kulturního uvolnění šedesátých let, ve stopách pořádání světového kongresu INSEA v roce 1966 v Praze. Bylo především zásluhou jejích členů, že se české výtvarné výchově po její epoše tzv. socialistického realismu otevřely brány k umění moderny, chápanému coby nástroj humanizace a vyvažování vlivu bouřlivého rozvoje vědy a techniky.

Tento postoj k výtvarnému umění a výtvarné výchově jako k osobnímu prožitku se zušlechťujícím estetizujícím účinkem pomáhal bránit autonomii výtvarné výchovy i v dobách následné normalizace.

Uvolnění od totalitní organizace společnosti v roce 1989 bylo chápáno jako návrat k demokracii, vzpomínané zde v jisté idealizaci první republiky, v západních liberálních demokraciích se však již řešily důsledky pluralistické redefinice individua, spojované s jistou dekonstrukcí subjektivity (francouzská postmoderna).

Českou výtvarnou výchovu postavila tato proměna do nové situace v několika ohledech:

Pokud dříve byl zaštiťován náš obor jistou centrální univerzalistickou autoritou, vycházející ovšem z jisté přežilé setrvačnosti mínění o reprezentativní váze a zobrazovacím smyslu výtvarného umění, nastala v liberálním prostředí samozřejmě nezbytnost starat se o obor „zespoda“, nečekat na zkostnatělé centralistické pokyny. Toto sebeuvědomění vlastních sil oboru potřebuje ovšem jistý čas a bohužel zatím není

Prohlášení osobností České sekce INSEA k roku 2018

na straně 2

dovršeno, zejména ze strany kateder výtvarné výchovy, zajišťujících vzdělávání nových výtvarných pedagogů.

Také samo jádro našeho oboru, výtvarné umění, se v této transformační pluralistické situaci nemůže zaštiťovat proklamacemi, vedoucími k estetickým ideálům a trvalým pravdám, když ani věda nedefinuje své cíle z nich, ale z živého, neustále obnovovaného konceptu, který falzifikuje již neplatné teorie a pokouší se je nahrazovat experimentálními aktualizacemi, u nichž teprve testování zaručuje jejich (také nakonec dočasnou) platnost, pravdivost a účinnost. Ve vztahu k takovéto koncepci dynamizovaného lidského poznání se také umění, včetně výtvarného, stává neustávající kritikou přežilých forem, což způsobuje jeho menší obecnou srozumitelnost; jeho estetický účinek nepochází z jeho vizuálního vzhledu, ale z pocitu obnovované svobody.

Za této situace nemůže být výhradním cílem výtvarné výchovy dosahovat esteticky a umělecky hodnotných děl, ale naučit své žáky s uplatněním specifík výtvarného oboru také jejich aktivní účasti v tomto dynamickém procesu. K tomu je třeba naučit je zejména účinkům vizuálních výtvorů v poznávacích a komunikačních procesech, jejich nezastupitelnosti v označování prostorově rozprostraněných objektů a událostí, ve vyjádření jejich vzájemných vztahů a – prostřednictvím nových médií – i k vyjádření strukturních transformací a procesů. To vše má vést k myšlenkovým a senzualním potenciům vizuální gramotnosti, svou nezbytností a významem nikterak nezaostávající za gramotností dnes preferovaných oborů.

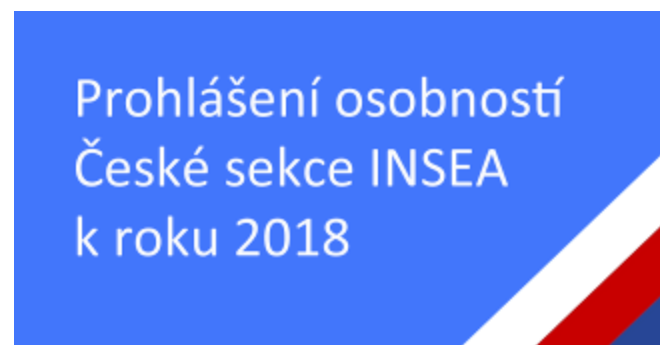
Cílem výtvarného oboru tak je, v souladu s platným rámcovým vzdělávacím programem, naučit žáka aktivně, s nejvyšší mírou jeho vlastního zájmu, užívat vizuálně obrazné prostředky k rozvoji jeho smyslového vnímání, k uvolňování jeho obrazné představivosti a k rozšiřování schopností jejího komunikačního uplatnění. Metaforicky řečeno – nejobecnějším cílem oboru není naučit být umělcem, ale naučit se „nebát kreslit“ – vizuálně vyjadřovat a komunikovat – a nepřestat s tím po celý život! Tato schopnost zvyšuje u každého (!) rapidním způsobem možnosti jeho osobního uplatnění, neboť pomáhá konkretizovat a zřetelně vyjádřit jeho vlastní tvořivé potence. V tomto pojetí je výtvarná výchova nezbytnou a nenahraditelnou součástí takového obecného vzdělávání, které umožní žákům a studentům aktivně se orientovat v akcelерованě se vyvíjející realitě.

Je jasné, že tato koncepce vyžaduje metodickou podporu, jak pro stávající učitele, tak pro katedry výtvarné výchovy a jejich posluchače. Apelujeme na veřejnost, jak na obecnou, tak na rodičovskou a pedagogickou, aby našla pochopení pro tento záměr, aby nepřezírala výtvarnou výchovu v jejích

možnostech, aby si postupně ověřovala její účinky a nezbytnost a napomohla tak jak sobě, tak i České sekci INSEA k udržování a rozvíjení smysluplné existence našeho oboru.

Jaroslav Vančát

Doc. PhDr. Jaroslav Vančát, Ph.D., je místopředsedou České sekce INSEA a působí na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy a externě na VŠUP v Praze.

OSOBNOSTI INSEA K ROKU 2018

Každý rok končící osmičkou je pro Českou republiku příležitostí reflektovat klíčové události 20. století, jež utvářely naši národní historii. Bohužel s výjimkou roku 1918, kdy vznikl samostatný československý stát, se jedná o připomínku událostí, jež vývoj naší společnosti poznamenaly tragickým způsobem. Ať již máme na mysli letošní 50. výročí vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa, 70. výročí únorového převratu nebo 80. výročí Mnichovské dohody, jedná se o smutná mementa, protože dané události byly spojeny s tragédiemi a pustošily nejen společnost jako celek, ale i oblast vědy, umění a vzdělávání.

Nemalá část společnosti dnes na naši nedávnou minulost a na oběti našich předků zapomíná nebo relativizuje význam zmíněných dějinných křížovatek a zpochybňuje hodnoty demokracie, právního státu a svobody, jež se pokoušíme budovat po roce 1989. S tím vědomím považujeme za důležité tyto události připomenout a přihlásit se jasně k ideálům demokracie, vzdělanosti a kultury, jež naše organizace – ve spojení se světovou komunitou INSEA – naplňuje v dílčí oblasti humanitních oborů, konkrétně v oblasti výchovy uměním.

Česká sekce INSEA v roce 2017 oslavila 50. výročí svého založení. Při té vzácné příležitosti bylo připomenuto, že také její historie, stejně jako životy jejích zakladatelů a představitelů, byly poznamenány událostmi připomínanými v letošním roce. V případě roku 1938 a 1948 to sice – vzhledem k tomu, že naše národní sekce byla ustavena až v roce 1967 – bylo pouze nepřímo, nicméně 2. světová válka nebo čtyřicetiletá tota-

lita zahájená rokem 1948 byly smutnou dějinnou kulisou životů zakladatelů Československého komitétu INSEA. (Únorový puč přišel v době, kdy byli členové této vlivné generace výtvarných pedagogů dvacetiletými či třicetiletými mladými muži.) Snaha zabránit opakování válečných tragédií ostatně stála v počátcích aktivity UNESCO vedoucí k ustavení mezinárodní InSEA sdružující výtvarné pedagogy napříč kontinenty a hledající cesty, jak prostřednictvím uměleckého vzdělávání přispívat k mírové spolupráci národů. Historie Československa – stejně jako Československého komitétu INSEA – kráčela svými specifickými cestami, když nacistický teror vystřídal teror komunistický – v části Evropy, již osvobodila a zároveň obsadila Rudá armáda.

Připomínky výročí by měly být jistě spojeny s aktualizacemi a se snahou odnést si z historie poučení. Nejinak je tomu v případě připomínky „osmičkových“ výročí. Zatímco teprve zpracováváme zkušenost připomínaných dějinných zlomů 20. století, hrnou se na nás nové výzvy a hrozby, ať již celoevropské či globální, tak specificky naše, české. Na nadnárodní úrovni k nim patří krize postmoderních liberálních společností, jejich identity a hodnot tváří v tvář fundamentalismu a extremismu různých barev a ideových podhoubí, rizika neolibérálního přístupu k veřejnému životu a vzdělávání, trvalá neudržitelnost konzumního způsobu života, únava z demokracie a blahobytu, migrační krize, zneužívání nových způsobů komunikace a síťových médií, populismus a volání po silných vůdcích a jednoduchých řešeních složitých společenských otázek. Některé ze zmíněných problémů byly reflektovány už našimi předchůdci, kteří hledali cesty z krize moderního člověka a obraceli se případně k umění moderny, chápanému jako projev humanity, niternosti a svobody.

V současné době, pro niž se žilo Baumanovo metaforické označení „tekutá doba“, však stojí před výtvarnou výchovou nové úkoly. Zatímco u nás bylo po roce 1989 nejprve nutné hledat kontinuitu s tím, co v oboru prokázalo svou kvalitu, oddělit to od cenzurou poznamenaných plev a poté navázat reflexí postmoderních přístupů, jež se v umění i ve výtvarné pedagogice rozvinuly na západ od železné opony, nástup nových médií, pokračující globalizace a akcelerace informačního přehlcení a nových způsobů komunikace urychlily příchod nové fáze postindustriální společnosti, v níž panuje nejistota bez záchytných bodů, bují „post-pravda“, nastupuje iracionalita, decentralizují se média a koroduje jejich důvěryhodnost, stejně jako důvěryhodnost systému. Jde o přelomovou fázi vývoje, v níž demokracie ukazuje svou křehkost

a mnozí hledají lék na nejistotu voláním po tradičních, avšak nedosažitelných jistotách, nebo dokonce po autokracii.

Umění a výtvarná výchova – v obou svých polohách: expresivní a receptivní – v této situaci znovu ukazují svou nezastupitelnost, protože umožňují chápat, zpracovávat a uplatňovat různorodost lidských zkušeností, dokáží přetavit nejistotu v tvořivou aktivitu a pěstují tolik potřebnou reflexivitu, vnímavost a kritický odstup spojený s vizuální a mediální gramotností.

V době, kdy se setřel rozdíl mezi reprezentací reality a realitou samotnou, kdy se realita podřizuje svému mediálnímu obrazu, je náš obor jediným, který soustředěně pracuje – na teoretické i praktické úrovni – s prvky a principy vizuálních a mediálních komunikátů a učí žáky rozumět složitému komunikačnímu procesu, jeho kontextům a obsahům. Cílem výtvarné výchovy tak je, v souladu s platným rámcovým vzdělávacím programem, naučit žáka aktivně užívat vizuálně obrazné prostředky k rozvoji jeho smyslového vnímání, k projevování subjektivity a ke komunikačnímu uplatnění. Tyto dovednosti jsou stále důležitější v době převahy obrazové komunikace, jež staví nejen na vizualitě, ale také na symbolizaci, metaforách a apropriacích. Výtvarná výchova, jež žáky učí vizuálním komunikátům rozumět, je tak nezbytnou a nenahraditelnou součástí všeobecného i profesně zaměřeného vzdělávání, které umožňuje žákům a studentům orientovat se a aktivně pohybovat v nepředvídatelně se vyvíjející realitě.

Neméně důležitým aspektem umění a kultury, stejně jako vzdělávacích oborů transformujících tyto oblasti do vzdělávání, je, že odrážejí naši vlastní historii a prezentují kulturní dědictví celého lidstva jako hodnotu odrážející tvořivé a kognitivní schopnosti člověka. Porozumění vlastní kulturní historii a svému postavení ve společnosti, docenění rozličných forem tvořivosti a možností, jimiž lze tvůrčím a unikátním způsobem reflektovat svět, je cestou k nalézání vlastní identity. Teprve ona zakládá úctu k vlastní kultuře, kulturní zakotvení a sebevědomí – a možnosti dialogu s kulturami jinými. Skrze umění – jež Herbert Read případně označil jako *lingua franca*, univerzální jazyk kulturní výměny – je možné přijmout odlišnost, která nás jinak jako cizí prvek „ohrožuje“, a je možné využít ji k vlastnímu obohacení. Bez znalosti historie, společenských kontextů a kulturního kontinua není možné pochopit ani současné formy umění, ani chránit vlastní kulturní odkaz. V době, která nás konfrontuje s cizími kulturami, považujeme za velmi důležité nalézat cestu k porozumění světu, který k nám vstupuje a dál bude vstupovat – ať již

následkem ekonomických procesů vyvolaných globalizací či migrací v důsledku válečných konfliktů, ekologických katastrof a nestability v nejrůznějších částech světa.

Klíčovým slovem soudobého vzdělávání zůstává tvořivost, tradiční doména výtvarné výchovy, a to jako kompetence spojená jak s kvalitou života jednotlivce, tak se schopností společnosti obstát v konkurenčním ekonomickém prostředí současného propojeného světa. Výtvarná výchova zůstává jedinečným prostorem pro rozvoj tvořivosti a zpracovává toto tradiční oborové téma v nových kontextech. Netřeba zdůrazňovat, že ve výtvarné výchově nejde pouze o schopnost tvořit a pracovat s výtvarnými prostředky, ale především o specifický způsob myšlení, který porovnává, hodnotí, transformuje, vybírá, zvažuje. Přestože se jedná o schopnost široce využitelnou nejen v tzv. kreativních průmyslech, jejichž důležitost dnes stoupá, hodnotu výtvarné výchovy nevystihují ekonomické parametry a jednostranně chápáná „užitečnost“. Tvořivost, již pěstuje umělecký tvůrčí proces, není jen flexibilním řešením problémů – učí nás pracovat také s tápáním a nejistotou, jež neodbytně provází člověka v době „tekuté modernity“, učí nás klást otázky a přistupovat aktivně a s otevřenou myslí ke složitému světu a zpochybňovat zaběhnuté pořádky a stereotypy. Podobně jako umění a humanitní obory obsahuje také výtvarná výchova element znejistění, zkoumání neomezeného počtu perspektiv, citlivosti ke kontextům a smyslu věcí. Všechny tyto kvality jsou sice obtížně kvantifikovatelné, avšak bezprostředně určují kvalitu lidského života a společnosti a jsou nezbytné ve světě, který se nalézá v sociálních, politických, ekologických, náboženských a jiných problémech. Je stále viditelnější, že v tomto světě ob stojí pouze člověk, který nedisponuje pouze jednou dimenzí, který není „jednorozměrný“ – ostatně také tento apel je dědictvím, jež nám zanechala generace působící v 60. letech 20. století a už tehdy citlivě vnímající problémy, jež dnes hypertrofují.

U příležitosti vzpomínaných výročí – a tváří v tvář současným výzvám – chceme veřejnosti prezentovat vyjmenovaná specifika výtvarné výchovy a deklarovat její nezastupitelnost v systému vzdělávání. Chceme dál přispívat k jejímu rozvoji a aktivně působit v rámci společenské debaty – a to nejen té, jež se bezprostředně týká vzdělávání. Vyzýváme všechny aktéry rezortu vzdělávání – učitelskou veřejnost, školy a jejich zřizovatele, univerzity, ministerstva, spolky – ale i širokou veřejnost, aby spolu s námi reflektovali současné problémy a podpořili naše snahy o kultivaci veřejného života a kvalitní vzdělávání našich dětí, jehož nezbytnou součástí musí i nadále zůstat vzdělávací oblast umění a kultura.

V době, kdy dochází k relativizaci mnoha tradičních hodnot, považujeme rovněž za důležité přihlásit se k evropské identitě, jež je identitou liberálně demokratickou a svobodomyslnou, identitou, jež v sobě spojuje – jak výstižně uvádí historik Carbonell a další – hodnoty zesvětštěného křesťanství, tedy svobodomyslnost, uměleckou i vědeckou tvořivou vynalézávatost, důraz na lidská práva, uplatňování liberální a pluralitní demokracie. Je to identita, jež byla ve 20. století potlačována dvěma totalitními systémy, identita, k níž se hlásili zakladatelé INSEA, a zároveň identita, jež nás vybavuje schopností unést úděl tekuté modernity a věku nejistot.

Níže podepsané členky a členové České sekce INSEA, jimž byla svěřena odpovědnost za naši organizaci vybudovanou na pevných odborných základech díla generace působící v nepříznivém období po roce 1968, považují zároveň za nutné ohradit se proti tendencím, jež dnes, po pouhém půlstoletí od okupace vojsky Varšavské smlouvy, zpochybňují demokratický vývoj po roce 1989 a relativizují zločinnost komunistického totalitního režimu. Nechtějí je *manifestus*, tedy zjevné a viditelné, že jsme rozhodnutí vystupovat aktivně proti všem podobám totality a proti snahám destruovat demokratické uspořádání v naší zemi. Nebudme lhostejní k projevům nízké kultury společenské diskuse, nebo dokonce k protofašistickým a jiným neblahým společenským tendencím, které dnes můžeme sledovat, ať již jde o projevy nedůvěry k intelektuálnímu světu, snahy cenzurovat umělecké projevy ve jménu svérázně chápáného vlastenectví, vzbuzování a využívání strachu z cizího, vzestup nacionalismu, sjednocování národa proti společnému nepříteli, adorování boje, nástup populistických vůdců. Jak upozornil Umberto Eco, právě toto jsou rysy věčného fašismu, jenž je v lidském společenství stále latentně přítomen. Nedovolme mu vzejít a nepřipustíme, aby nás vedl k novému násilí a totalitě, k novým úpadkům. Nenechme si opět vzít to nejcennější: svobodu, která je nezbytná jak pro kvalitu života jednotlivců, tak pro odborný diskurz a život občanské společnosti, jíž je Česká sekce INSEA součástí. Naším předchůdcům, kteří museli následkům fašismu, totality a nesvobody čelit, to dlužíme.

*Petra Šobáňová, Aleš Pospíšil, Karel Řepa,
Jana Jiroutová, Karin Militká,
Václava Zamazalová, Kateřina Štěpánková*

*Chcete-li se k tomuto prohlášení připojit, napište nám na adresu insea@post.cz. 28. října, v Den vzniku samostatného československého státu, bude prohlášení – spolu se jmény signatářů – publikováno na našich webových stránkách.
Chtěli byste o obsahu prohlášení diskutovat? Napište svůj příspěvek do diskuse, rádi jej zveřejníme v příštích Listech!*

HLEDÁNÍ VIZE ČESKÉ SEKCE INSEA

Z naší ankety uspořádané u příležitosti 50. výročí založení České sekce INSEA... (pokračování z minulého čísla)

Helena Hazuková,
didaktička výtvarné výchovy, odbornice katedry
výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity
Karlovy

Co pro mě znamená INSEA a její idea výchovy uměním?

V souvislosti s INSEA se mi vynořují tyto její významy: navazování na tradici „hnutí za uměleckou výchovu“ a tvůrčí rozvíjení jeho myšlenek; hledání nových účinných cest k naplňování ušlechtilých cílů vzdělávání a jeho humanistických principů ve stále se proměňujících podmínkách; identifikace a pojmenování aktuálních a předvídání budoucích problémů oboru; navazování nových odborných kontaktů, vznik mnohdy v celoživotních přátelství; setkávání s výměnou názorů a zkušeností; získání nového pohledu na řešené problémy a pochopení jejich širších souvislostí se světovým děním; vzájemná tolerance; exkluzivita; „zvědečtění“ programu; vzrůstající nároky na odbornou úroveň všech účastníků kongresů, konferencí a sympozií INSEA; nadšení, organizační schopnosti, vysoké osobní nasazení a obětavost výboru i dalších členů při zajišťování úspěšného fungování tohoto společenství.

Co bych České sekci INSEA popřála do budoucna?

Moje dráha učitelky (od r. 1975 též didaktičky) výtvarné výchovy trváním již přesáhla 50 let a ta životní je ještě o polovinu delší. „Padesátku“ pokládám za období dosažení vrcholu plné zralosti – životního i profesního bilancování a skromnějších plánů do budoucna. Za období poznání, že v našem oboru se pozitivní změny dějí pomalu, po nepatrných krůčcích, že doba nezbytná pro jejich realizaci nezřídka přesahuje nejen život jedince, ale i celých generací. České sekci INSEA přeju, aby veškeré její aktivity přinesly uspokojivé výsledky. Aby si zachovala své čestně vydobyté místo – odborný i lidský respekt – mezi špičkovými odborníky domácími stejně jako zahraničními, v rámci INSEA i mimo ni. Aby si do budoucna kladla vedle velkých také menší, méně vzdálené „dílčí“ cíle, jejichž naplnění lze ve školní praxi výzkumně uchopit. Aby bilance toho, co bylo zamýšleno a co se uskutečnilo, byla vyrovnaná.

Jakou roli by měla Česká sekce INSEA plnit?

Domnívám se, že by měla (či mohla?) plnit roli „mostu“ mezi teorií a praxí oboru na domácím i mezinárodním poli; roli

iniciátorky hledání cest, jak nové vědecké poznatky – aktuální názorové proudy, cíle a další podněty pro efektivní výuku výtvarné výchovy přiblížit co nejširší obci učitelů (tedy i učitelé mateřských škol a 1. stupně ZŠ). Na poli domácím i zahraničním také roli inspirátorky a podporovatelky výzkumů, ověřujících funkčnost nových přístupů k výuce výtvarné výchovy ve školní praxi. Roli konzultantky v přípravě těchto výzkumů a supervizorky při úspěšném využití získaných výzkumných nálezů pro výtvarné vzdělávání na všech jeho úrovních, zejména v rámci vzdělávání všeobecného.

O co by se měla zasazovat?

Aby při zavádění nových vyučovacích předmětů do základního vzdělávání zůstaly zachovány pro výtvarnou výchovu na 1. a 2. stupni ZŠ aspoň dosavadní dotace, převážně již nyní pouze hodinové^[1]. Aby kurzy výtvarné výchovy a její didaktiky nezmizely z učebních plánů pedagogických fakult, připravujících učitele pro 1. stupeň ZŠ, aby se specializace absolventů tohoto studia pro výuku výtvarné výchovy konečně prosadila i v praxi. Aby učitelé z praxe se zájmem o výuku výtvarné výchovy si mohli doplňovat příslušné vzdělání v akreditovaných formách ČZV na pedagogických fakultách, které jim nenabízejí pouze „nové techniky“, „náměty“ a „metodické návody“ pro „výtvarné činnosti“, ale vedou je k pochopení cílů i celého obsahu výtvarné výchovy a k jejich realizaci na základě poučeného rozhodování.

[1] Viz výzkumné šetření tematické školní inspekce, vyžádané MŠMT, konzultované s Českou sekci INSEA a uskutečněné v roce 1996–97 V. Valešem.

Jan Slavík,
teoretik, docent katedry výtvarné kultury Pedago-
gické fakulty ZČU v Plzni

Co pro mě znamená INSEA a její idea výchovy uměním?

Ideu výchovy uměním chápu jako podporu zkoumavého a uvážlivého vztahu člověka ke světu. Umění je poznávací a komunikační nástroj, který lidská kultura vložila mezi jedince, ostatní lidi a přírodu. Díky němu mají lidé šanci zahlédnout a poznat, co by jinými způsoby zůstalo neviditelné. Proto má smysl, aby se umění podílelo na výchově. Pokud se tato vize utopicky nepřecení.

Co bych České sekci INSEA popřál do budoucna?

Přál bych jí především podnětné, přátelské a komunikativní klima, protože dobrovolná instituce, jakou je INSEA, může naplňovat své poslání tehdy, když v ní panují dobré a inspirativní vzájemné vztahy. Na to navazuje přání bohatých

a myšlenkově plodných mezinárodních kontaktů, protože právě ony stojí v základech celé koncepce umění jako výchovného média přesahujícího hranice států a národů.

Jakou roli by měla plnit?

Myslím, že INSEA by v naší zemi měla přispívat k odbornému rozvoji výtvarné výchovy a všech uměleckých oborů. Mohla by být katalyzátorem, který posiluje a obohacuje komunikaci v rámci oboru a poskytuje příležitosti k objevování něčeho nového.

O co by se měla zasazovat?

INSEA by u nás měla podporovat komunikaci a součinnost mezi teorií a praxí výtvarné výchovy i spolupráci mezi různými expresivními obory. Podle mých zkušeností jsou rozdíly mezi běžnou praxí ve vzdělávacím terénu a akademickým světem na fakultách někdy až propastné. Každá příležitost k jejich překonávání je dobrá, což se může týkat i Českého komitétu INSEA.

Alena Hůrková,
předsedkyně Asociace výtvarných pedagogů,
výtvarná pedagožka

Co pro mě znamená INSEA a v čem spatřuji její přínos?

Za nejdůležitější přínos činnosti INSEA považuji to, že obohacuje výuku výtvarné výchovy o specifické informace v oblasti mezinárodního kontextu. Nabízí tak možnost srovnání se světem, který se v této oblasti potýká s obdobnými problémy a hledá společná řešení. Od samého začátku své činnosti zakládá INSEA svou práci na odborném dialogu, to je její další významný přínos. Nyní ho využívá elektronická podoba současných Listů České sekce INSEA, velice aktuální, přístupná všem. Jejich obsah i forma prokazují vysokou odbornou úroveň, nabízejí metodickou spolupráci a obratem reagují na události z oboru.

INSEA je tedy živým organizmem, i když vychází z mnohaleté tradice. Využívá moderní technologie, rychle reaguje na potřeby dnešní doby a citlivě pomáhá posunout se o kus dál. Nadále však uctívá lidskost, umožňuje přátelská setkání, nabízí formu dialogu a staví na něm. Na tyto hodnoty kladl také důraz výjimečný a nezapomenutelný pan profesor Uždil. Jsem ráda, že INSEA na jeho odkaz navazuje.

Co bych České sekci INSEA popřála do budoucna? Jakou roli by měla plnit?

Pokud se podaří nadále udržet současný trend a důstojně tak navazovat na tuto esteticko-výchovnou tradici, nic víc si ani

nemůžeme přát. Neměli bychom také zapomenout s úctou vyjádřit díky všem, kteří se o úspěšných padesát let činnosti a existence INSEA zasloužili. Poděkování však patří i současným odvážlivcům – za obětavost, pracovitost a odvahu převzít v dnešní složité době tak obtížný úkol.

Hodně úspěchů do dalších let!

Daniela Valachová,
didaktička a metodička výtvarné výchovy,
docentka katedry výtvarnej kultúry PdF
Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Co pro mě znamená INSEA a její idea výchovy uměním?

Znamená pre mňa veľmi veľa. Je to platforma, kde sa môžu stretávať ľudia, ktorým záleží na tom, ako sa bude výtvarná výchova realizovať v edukačnej realite. A nielen to, práve tu si môžeme vymieňať informácie a skúsenosti, informovať o nových výskumných zisteniach a zároveň stretnúť priateľov. Idea výchovy umením nie je nová, ale zdá sa, že v súčasnosti je veľmi aktuálna. Je však stále ťažšie a náročnejšie presvedčiť ministerskú a inú administratívu o jej opodstatnení, o jej dôležitosti a nenahraditeľnosti umenia v živote človeka a vo výchove detí.

Co bych České sekci INSEA popřála do budoucna?

Aj keď pôsobím na Slovensku, veľmi si vážim prácu Českej sekcie INSEA, pretože sa môžu pridať k jej snaženiu aj kolegovia zo Slovenska. Popriala by som kolegom veľa tvorivého nepokoja, pracovných síl, nadšenia a výdrže do ďalších rokov. Zároveň by som popriala odvahu na vytvorenie širokej členskej základne s rôznorodým vekovým a odborným zameraním.

Jakou roli by měla Česká sekce INSEA plnit?

Naplněnat představy o fungování takejto organizácie je veľmi ťažké. Myslím, že nie je možné, aby bol každý úplne spokojný. Avšak ja si myslím, že sa o to všetci vo vedení snažili a snažia. Mala by to byť naďalej otvorená platforma aj s podporou inakosti v názoroch na výtvarnú výchovu.

O co by se měla zasazovat?

Bolo by zaujímavé, keby mohli byť závery z rokovaní, nové odborné zistenia a odporúčania deklarované nielen v odborných kruhoch, ale aj v legislatívnej a ministerskej úrovni. Možno by sa skôr podarilo zmeniť to čo zmeniť treba a ponechať to čo je dobré.

KATEDRA VÝTVARNÉ VÝCHOVY A KULTURY FAKULTY PEDAGOGICKÉ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

Hold vizuálním buditelům

Oko je nejčilejší lidský orgán, během vteřiny omrkne svět okolo, a tak celé dějiny jsou o dívání okolo a konání, aby oko nebyla nuda, neřkuli průšvih. Mluvení, psaní, tisk, čumění do kompu často nahrazuje realitu, a tak lidi na okolí možná nemají čas, navíc často ani není o co stát, když se o svět kolem nás nikdo nestará nebo stará blbě.

Pod slovy si člověk většinou představuje to, co už viděl a zažil, nebo možná něco úplně jiného, než měl pisatel nebo mluvitel na mysli, anebo řečník je nebezpečný blázen a mluví tak chytlavě, že probudí bláznovství v jinak normálních lidech, a tak se stává, že slova a věty vygenerují binec nebo masakr.

Lépe je realitu vidět, vnímat, umět chránit, co je pěkné a zkrášlovat to, co to potřebuje. To se musí člověk učit od malička a od toho jsou tu mimo jiné pedagogové vizuální kultury, kteří by měli u lidiček pomáhat vylepšovat, co neumí rodiče a ostatní společnost. V ideálním případě mohou pomáhat svým sousedům, svému okolí opatrovat to, co už je dost krásné a dobré a zkrášlovat to, co by mohlo být lepší a to dá tak zabrat, že na blbosti typu ideologií, xenofobií a jiných masakrů nezbývá čas a svět může být krásný nebo alespoň snesitelný.

Pedagogové vizuálové jsou ti, kteří nám zachrání příští generaci před totálním zblbnutím, kterému periodicky podléhá homo sapiens celé dějiny. Ať žije změna! Ať jsou periody jen o různých typech krásy! Ať žijí vizuální buditelé, ať žijí umopedi!

Kurt Gebauer

Prof. Kurt Gebauer, akad. soch., působí na katedře výtvarné výchovy a kultury Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni, kde je garantem učitelství výtvarné výchovy.

Katedra výtvarné výchovy a kultury FPE ZČU v Plzni

Katedra výtvarné výchovy a kultury Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni je pracovištěm, které se zabývá pregraduální přípravou budoucích učitelů výtvarné výchovy pro 2. stupeň základní školy, pro střední školy i základní umělecké školy, ale také výtvarnou přípravou učitelů pro

1. stupeň ZŠ a školy mateřské. Ročně tak prochází studiem na katedře kolem 600 studentů.

Pracoviště navazuje na tradici umělecko-pedagogické přípravy, kterou lze datovat již od r. 1948, tedy od založení Vyšší pedagogické školy v Plzni, později transformované na Pedagogický institut či Pedagogickou fakultu v Plzni. Tehdejší katedra výtvarné výchovy připravovala studenty především v oblasti umělecké tvorby, technik i řemesel. Výuka se zakládala na kresbě, malbě, dekorativním kreslení, písmu, modelování a byla podložena studiem dějin umění a kultury. Pro potřeby škol na Karlovarsku a Sokolovsku byl v roce 1960 zřízen Pedagogický institut v Karlových Varech, který měl rovněž katedru výtvarné výchovy, na níž působili např. malíři Otmar Homolka, Karel Retter, Bohumil Sedláček. V polovině 60. let karlovarský institut ukončil svoji činnost, studium budoucích učitelů zcela přešlo do Plzně a s ním i výše uvedení učitelé (Potužáková 2017).

Obhajoby bakalářských a diplomových prací na katedře výtvarné výchovy a kultury FPE ZČU v Plzni v roce 2018; nahoře obhajoba bakalářská práce E. M. Kozlíkové „Inspirace fotografií“, dole diplomová práce M. Zůzové „Soubor tří graffiti maleb“; foto Jan Mašek

V pedagogickém kolektivu katedry působili v průběhu období do roku 2002 výtvarní umělci, zejména malíři Jaroslav Krátký, Jan Wenig, výše zmiňovaní karlovarští malíři, Václav Vodák, Josef Šteffel, Milan Hes, Naděžda Škardová a Vladivoj Kotyza. Historii výtvarného umění a výtvarné kultury přednášeli a garantovali zejména Mirko Zdeněk, Jana Potužáková (dlouholetá ředitelka Západočeské galerie v Plzni) a Jaroslav Zapletal.

Obhajoby bakalářských a diplomových prací na katedře výtvarné výchovy a kultury FPE ZČU v Plzni v roce 2018; nahoře bakalářská práce L. Frühbauerové „Prostor, světlo a stín“, dole členové katedry s bakalářskou prací A. Huclové „Snové krajiny“; foto Jan Mašek

Od 60. let se na pracovišti vedle malby a kresby intenzivně rozvíjela také keramická a sochařská tvorba spjatá především se jmény Miloš Franče a Jindřich Jiša, později Naděžda Potůčková a Stanislav Poláček. Na fakultě byl vybudován rozsáhlý areál dílen v suterénu budovy na Klatovské ulici. Keramická dílna byla vybavena mimo jiné i sádrařskými (kopacími) a hrnčířskými (kopacími i elektrickými) kruhy. Vznikala zde stavěná, točená a litá keramika. Specialitou Miloše Franče byla keramická malba, založená na experimentování s barvítka a barevnými glazurami a svým pojetím propojená s grafikou. Miloš Franče byl totiž výtvar-

ným založením i grafik. Podílel se spolu s Jiřím Novákem, vedoucím grafické dílny, na vytvoření výborných podmínek pro realizaci i náročnějších grafických technik jako jsou lept a litografie. Tomu odpovídalo vybavení dílny včetně adekvátních grafických lisů. Navíc v 80. letech vznikla na katedře sítotisková dílna, kterou nejprve vedla fotografka Eva Frančeová a později Anna Heidlerová. Sochařská tvorba v péči Jindřicha Jiši a později Jaroslava Bockera vycházela z její realistické tradice. Za oživující počín v této oblasti lze považovat kamennou mozaiku – diplomovou práci studenta Maliny, která dodnes zdobí chodbu katedry. Její realizace souvisí s uskutečňovanými exkurzemi do výtvarných dílen v republice, specializovaných na mozaiku, litografii, vitráž, keramiku, aradekor apod.

Výběr z publikační činnosti členů katedry; foto Jan Mašek

Katedra tedy ve svém důsledku nabízela studujícím široké možnosti pro realizaci plnohodnotných umělecky zaměřených diplomových prací nejenom v malbě, kresbě ale i v keramice, sochařské tvorbě, grafice a textilní tvorbě (Slavěna Jandová). Výtvarnou odbornost studujících posilovaly také exkurze do galerií a muzeí nejenom v naší republice, ale i v Evropě. V rovině teoretických diplomových prací se studujícím nabízela možnost zaměřit se zejména na moderní umění (Mirko Zdeněk), didaktiku výtvarné výchovy (Přemysl Doležal, Věra Němcová), umění 19. století (Jana Potužáková) a regionální lidovou a architektonickou tvorbu (Jaroslav Zapletal). Vazbu katedry na oborovou didaktiku potvrzovala aktivní účast didaktiků na konferencích českého komitétu organizace INSEA. Samotná katedra organizovala konference INSEA v letech 1994, 2004 a 2012.

Od počátku 90. let byla katedra vybavována také počítači, takže na přelomu tisíciletí byly vytvořeny dobré podmínky pro jejich plné využití. Vzhledem k rozšíření studijní nabídky

o neučitelské obory změnila v roce 1990 katedra název na Katedra výtvarné kultury PdF ZČU v Plzni. V polovině devadesátých let nastoupil na katedru ilustrátor a malíř Josef Mištera. Spolu s tehdejšími vedoucími katedry Milanem Hessem zorganizoval na počátku roku 2002 založení Ústavu umění designu při Pedagogické fakultě ZČU v Plzni. Po nečekaném úmrtí Milana Hese vedl Josef Mištera i katedru. Ústav byl v březnu roku 2004 potvrzen akademickým senátem jako samostatná část univerzity a přestěhoval se do univerzitního areálu na Borech. V roce 2013 se pak transformoval ve fakultu.

UMOPED – SRDCESVĚT, umělecko-pedagogická výstava katedry v Galerii Evropského domu v Plzni, 5. – 30. 6. 2018; plakát výstavy archiv katedry

V období 2003–2016 stála v čele katedry Vladimíra Zikmundová. V této době se katedra profilovala především v oblasti užití nových technologií ve výtvarné edukaci (Vladimíra Zikmundová, Jan Mašek) a uplatňování artefietických (Jan Slavík, Jindřich Lukavský) a arteterapeutických přístupů v rámci didaktiky výtvarné výchovy (Martina Komzáková). Studenti zvládli pracovat s rámcovými vzdělávacími

programy (Jaroslav Vančát) a reflektovat vlastní pedagogické působení s využitím badatelských přístupů.

Umělecké zázemí se však po personální a materiální stránce zhoršilo natolik, že se některé disciplíny přestaly zcela vyučovat. Na katedře zůstal z umělců jedině malíř a keramik Stanislav Poláček. Na katedře nepracoval žádný historik umění.

Od roku 2017 vede katedru Věra Uhl Skřivanová. Katedra prochází procesem obnovy i nového rozvoje. Současná výtvarná pedagogika (pedagogika umění) totiž čerpá ze tří základních oblastí:

- umělecké a výtvarné tvorby;
- věd o umění (především pak dějin umění, ale i estetiky, sociologie umění, psychologie umění či sémiotiky) a vizuálních studií;
- didaktiky výtvarné výchovy a oborového pedagogického výzkumu, včetně mediálního vzdělávání.

V r. 2018 byla katedra přejmenována na katedru výtvarné výchovy a kultury. Přijala tak zpětně do svého názvu odkaz na dobrou tradici české výtvarné výchovy a zároveň se jasně vymezuje směrem k výtvarnému vzdělávání v kontextu vizuální kultury.

V současné době pracují na katedře čtyři významní čeští umělci: Kurt Gebauer, Barbara Benish, Stanislav Poláček a Michal Sedlák. Opět se tak rozvíjí na katedře prostorová tvorba: od modelování po sochařství, ale také například environmentální tvorba, land art nebo umění ve veřejném prostoru. Byl zakoupen nový grafický lis, a tak se opět věnujeme i tisku z hloubky. V suterénu budovy jsme zpětně získali prostory bývalé keramické dílny a na základě grantů vybudovali novou keramickou dílnu, a dokonce dílnu sklářskou. V budoucnu se pokoušíme navrátit rovněž k textilní tvorbě, protože textil je poměrně snadno dostupným materiálem, se kterým učitelé především MŠ a 1. stupně běžně s dětmi pracují.

Katedra tak nabízí budoucím učitelům osvojení jednak klasických technik, např. kresby či malby, ale také nových technologií pro výuku výtvarné výchovy, ať již je to digitální fotografie, video, film či počítačová tvorba. Studenti jsou vedeni k formulaci vlastní myšlenky – konceptu a jeho ukotvení v kontextu umění, kultury, ale také společenských věd. Na základě východisek pedagogického konstruktivismu se aktivně podílí na výuce a v rámci autorské tvorby prezentují vlastní názor a zodpovědný postoj k okolnímu světu.

Na katedře působí didaktici výtvarné výchovy: Jan Slavík, Věra Uhl Skřivanová, Monika Plíhalová, didaktik a teoretik umění: Rudolf Podlipský, kunsthistorička: Lenka Stolarová a Kateřina Pietrasová, didaktik mediálního vzdělávání: Jan Mašek, arteterapeutka a psycholožka: Martina Komzáková.

UMOPED – SRDCESVĚT, umělecko-pedagogická výstava katedry v Galerii Evropského domu v Plzni, 5. – 30. 6. 2018; nahoře Barbara Benish – „WagonWheels“, 2010, a Stanislav Poláček – fotografie „Kozy, Balonky, V ledničce“, dole Kurt Gebauer „Srdce milostná, přátelská a heroická“, 2007; foto Kurt Gebauer a Jan Mašek

Očekávaným cílem spolupráce umělců, didaktiků výtvarné výchovy a kunsthistoriků je vybavit budoucí učitele takovými profesními umělecko-pedagogickými kompetencemi, které podpoří rozvoj tvořivosti, smyslové citlivosti i vizuální gramotnosti jejich žáků.

Současná katedra výtvarné výchovy a kultury se snaží být otevřeným kulturním centrem. Úzce spolupracujeme se Západočeskou galerií v Plzni a Galerií Evropského domu v Plzni, Uníí výtvarných umělců Plzeň, Galerií Vestředu. Zapojili jsme se do projektu Pěstuj prostor Plzně. Podílíme se na oborovém diskurzu ČR, spolupracujeme s ostatními výtvarnými katedrami ČR a zahraničními pracovišti: AVU v Mnichově,

Univerzitou Flensburg, Osnabrück, Krakov. Kromě činnosti výukové organizujeme odborné přednášky, workshopy, kurzy celoživotního vzdělávání, podílíme se na dětské univerzitě a řadě mezioborových a meziuniverzitních projektů či konferencí. V červnu 2019 pořádáme na Katedře výtvarné výchovy a kultury FPE ZČU v Plzni konferenci České sekce INSEA, která si klade za cíl ozřejmit pozici české výtvarné výchovy v mezinárodním kontextu.

Věra Uhl Skřivanová & Rudolf Podlipský

PhDr. Věra Uhl Skřivanová, Ph.D., je vedoucí katedry výtvarné výchovy a kultury Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni.

PaedDr. Rudolf Podlipský, Ph.D., působí jako odborný asistent na katedře výtvarné výchovy a kultury Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni.

Výtvarná výchova v primárním a preprimárním vzdělávání na KVK FPE ZČU v Plzni

Stříhat a lepit podle návodu a vzoru, tzn. obkreslit šablonu a vystříhnout předem daný tvar, nebo navrhnout a vystříhnout tvar s ohledem na vlastní představy podnětené námětem? Splnit nebo překvapit? Jak se nástěnka či učebna promění ve výstavní plochu či síň? Kde v dekoraci či výzdobě školy končí pracovní výchova a začíná výchova výtvarná? Jakkoli jednoduše jsou tyto a další podobné otázky formulovány, způsob jejich zodpovězení může v profesní přípravě studentů programů Učitelství pro mateřské školy a Učitelství pro 1. stupeň základní školy sehrát zásadní roli.

Současná pojetí výtvarné výchovy, jíž považujeme za integrální součást všeobecného vzdělávání, jsou vzdálena direktivním návodům a zaručeným postupům. V souladu s aktuálními tendencemi v primárním a preprimárním vzdělávání se výtvarná výchova pohybuje v proudu pedagogického konstruktivismu, v němž se mění pozice dítěte z pasivního příjemce na aktivního tvůrce (Stadlerová, 2010). Mezi hlavní přínosy výtvarné výchovy nepatří v první řadě rozvoj zobrazovacích schopností dítěte, ale podpora dovedností potřebných k životu v proměnlivém světě současně společnosti, ve které výtvarná tvořivost a schopnost dešifrovat vizuální sdělení nachází širší uplatnění nežli slepý nácvik technických postupů či bezduchá výroba ornamentálních

kompozic (Šobáňová, Musilová, Beková, 2014, srov. Uhl Skřivanová, 2011, Podlipský, Vančát, Uhl Skřivanová, Zikmundová, 2017). Výtvarná výchova v osobnostním pojetí rozvojem speciálních výtvarných dispozic přispívá k celkovému rozvoji a harmonizaci osobnosti dítěte. Dětský výtvarný projev je přitom chápán jako prostředek vypořádání se s okolním světem, v němž nachází uplatnění „smyslové vnímání, emocionální a racionální poznávání i logické myšlení (Hazuková, 2000, s. 51).“ Nelze přitom opomíjet význam výtvarného umění coby nositele obsahu i prostředků výtvarného vzdělávání, s jehož pomocí lze odklonit pojetí výtvarné výchovy od manufaktury k ateliéru (Brücknerová, 2011).

Smetáček a lopatka. Výtvarné práce studentky učitelství pro mateřské školy inspirovaná dílem Hanse Hartunga; foto archiv katedry

V popředí zájmu výtvarných pedagogů nestojí pouze hmatatelný produkt žákovské činnosti, ale také proces jeho utváření. Jakákoliv výtvarná tvorba, ať už explorační či experimentální, nebo volná či užitá apod., přestává být tvorbou, pokud je ochuzena o výtvarné vnímání a výtvarnou imaginaci. Produktivní činnost při tvorbě neztrácí přímé spojení

s představami a jejich přetvářením, myšlením, hodnocením či prožíváním. Mimořádnou úlohu přitom zastává komunikace, která všechny zmiňované činnosti ve vzdělávacím procesu umožňuje, provází a doplňuje, ať už ve své verbální či neverbální formě (Hazuková, 2011, s. 43–44). Posílení komunikačních dovedností ostatně – vedle podněcování a rozvoje vizuálního vnímání, vizuální gramotnosti, tvořivých schopností, intuitivního a kritického myšlení či zvyšování celkové sensibility jedince – spadá mezi nejdůležitější cílové zaměření výtvarné výchovy přispívající k obecnému rozvoji osobnosti dítěte (Hazuková, 2011, s. 37). Silná pozice expresivních a reflektivních přístupů ve výtvarné výchově může navíc významně přispět k porozumění kulturnímu prostředí, jež dítě bezprostředně obklopuje (Slavík, 2014).

Cukrový obraz. Výtvarný experiment studentky učitelství pro mateřské školy; foto archiv katedry

Koncepce a cíle výtvarného vzdělávání studentů studijních programů Učitelství pro mateřské školy a Učitelství pro 1. stupeň základní školy na Katedře výtvarné výchovy a kultury se odvíjí od syntézy výše naznačených oborových myšlenek či poznatků s aktuálními potřebami školní praxe. V reakci na současnou situaci v mateřských a základních školách, kde je jako častý jev provázející výuku výtvarné výchovy pozorována preference šablon a návodných postupů, je třeba prohlubovat respekt budoucích učitelů k dětskému vizuálně obraznému vyjádření jako k autentické výtvarné tvorbě. Inklinaci k volbě schematických forem, kterou si studující často přinášejí ze základních a středních škol, lze v průběhu profesní přípravy studentů snáze rozrušit

využíváním potenciálu výtvarných exploračních činností, hravých a experimentálních řešení výtvarných úkolů. Prvoplánové návrhy dětských výtvarných aktivit vytržených z oborového kontextu je možné postupně nahrazovat za pomoci silného příklonu k využívání uměleckých konceptů a stylů jako inspiračních východisek.

Výtvarné techniky a formy nejsou více, ale ani méně, než cestou a prostředkem k autentickému výtvarnému vyjádření. Napříč jednotlivými předměty jsou upevňovány znalosti studentů z oblasti teorie a dějin výtvarného umění, jež slouží nejen jako důležité inspirační východisko vlastní tvorby, ale také návrhů výtvarných činností pro děti z mateřské školy či 1. stupně základní školy. Předměty seznamující studenty s didaktickými aspekty výtvarné výchovy nabývají v kontextu vzdělávání učitelů na mimořádné důležitosti. Díky důrazu na důkladnou přípravu k realizaci výtvarných úkolů během souvislých pedagogických praxí lze přímo podporovat studenty v jejich budoucí činnosti a na základě konkrétních podnětů jim napomáhat k nacházení originálních a tvůrčích koncepcí výuky výtvarné výchovy.

Výuka předmětů studijních programů Učitelství pro mateřské školy a Učitelství pro 1. stupeň základní školy probíhá pod vedením odborných garantů a vyučujících se zaměřením na didaktiku výtvarné výchovy PhDr. Věrou Uhl Skřivanovou, Ph.D., doc. PaedDr. Janem Slavíkem, CSc., PhDr. Martinou Komzákovou, Ph.D., Mgr. Monikou Plíhalovou, dále se zaměřením na vizuální studia či dějiny a teorii umění PaedDr. Rudolfem Podlipským, Ph.D., Mgr. Kateřinou Pietrasovou, Ph.D. a uměleckého zaměření se zástupci MgA. et Mgr. Stanislavem Poláčkem a Mgr. A. Michalem Sedlákem, Ph.D. V budoucnu se do této výuky zapojí taktéž MgA. Barbara Benish a prof. ak. soch. Kurt Gebauer.

Pestrá skladba nabízených předmětů i odbornost jednotlivých vyučujících umožňují studentům nahlédnout obor výtvarné výchovy jako celek s rozmanitou strukturou. Realizace výše nastíněných koncepčních záměrů Katedry výtvarné výchovy a kultury přispívá k utváření takového pojetí výtvarné výchovy, které je v souladu se současným kurikulem primárního a preprimárního vzdělávání a které akcentuje význam výtvarné pedagogiky pro všeobecné vzdělávání.

Monika Plíhalová & Rudolf Podlipský

Mgr. Monika Plíhalová působí jako odborná asistentka na katedře výtvarné výchovy a kultury Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni.

PaedDr. Rudolf Podlipský, Ph.D., působí jako odborný asistent na katedře výtvarné výchovy a kultury Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni.

Reference:

BRÜCKNEROVÁ, Karla. *Skici ze současné estetické výchovy*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5616-9.

HAZUKOVÁ, Helena a Pavel ŠAMŠULA. *Didaktika výtvarné výchovy I*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2005. ISBN 80-7290-237-7.

HAZUKOVÁ, Helena. *Výtvarné činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Raabe, 2011. Nahlízet – nacházet. ISBN 978-80-87553-30-5.

PODLIPSKÝ, R., VANČÁT, J., UHL SKŘIVANOVÁ, V., ZIKMUNDOVÁ, V. (eds.). *Tvořivost ve výtvarné výchově a její účinky na všeobecné vzdělávání*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2017. ISBN 978-80-261-0728-6.

SLAVÍK, Jan, Vladimír CHRZ a Stanislav ŠTECH. *Tvorba jako způsob poznávání*. V Praze: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2335-1.

STADLEROVÁ, Hana. *ZOP: zkušenost, odbornost, praxe v psychodidaktické přípravě učitele výtvarné výchovy v primárním vzdělávání*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5399-1.

ŠOBÁŇOVÁ, Petra, Jana MUSILOVÁ a Monika BEKOVÁ. Přínos vzdělávacího oboru výtvarná výchova očima výtvarných pedagogů. In: UHL SKŘIVANOVÁ, Věra (ed.) *Pedagogika umění – umění pedagogiky, aneb, Přínos oboru výtvarná výchova ke všeobecnému vzdělávání*. Ústí nad Labem: UJEP, 2014, s. 57–82. ISBN 978-80-7414-663-3.

UHL SKŘIVANOVÁ, V. *Pojetí vzdělávacích cílů v ČR a Německu aneb umělecko-pedagogická interpretace kurikulárních dokumentů českých a bavorských gymnázií*. Brno: Paido, 2011. ISBN 978-80-7315-228-4.

POZVÁNKA NA SEMINÁŘ AVP

Asociace výtvarných pedagogů | 14. – 16. září 2018, Praha
Inovace ve výtvarné výchově V – Percepce uměleckého díla

Na programu jsou přednášky Roberta Vano, fotografa a letošního jubilanta, PaedDr. Markéty Pastorové (NÚV) a doc. PhDr. Jaroslava Vančáta, Ph.D. (FHS UK), a dále výstavy a workshopy v Domě U Kamenného zvonu (komentovaná prohlídka výstavy Santiago Calatrava: Art and Architecture + workshop), v Galerii Sklenář (Schönkirchovský palác; prohlídka výstavy Karel Malich; novou galerii v Mikulandské 7 upravil architekt Josef Pleskot), v Trojském zámku (komentovaná prohlídka výstavy Vladimír Škoda: Harmonices Mundi / Johannes Kepler + workshop), ve Werichově vile (komentovaná prohlídka a v Muzeu Kampa (prohlídka výstavy Cecil Beaton – Fotograf královen).

Podrobnosti na www.avepe.cz

Václava Zamazalová

POZVÁNKA NA AKREDITOVANÝ KURZ ČESKÉ SEKCE INSEA

Fotografie v praxi (výtvarného) pedagoga II. | Photoshop
pro začátečníky a mírně pokročilé

Vzdělávací program České sekce INSEA akreditovaný v systému DVPP se uskuteční 1. – 4. 11. 2018 pod vedením zkušeného fotografa a výtvarného pedagoga Juraje Sosny.

Místo konání: Jeseníky, Kouty nad Desnou.

Myslíte si, že Váš snímek je hotový v momentě zmáčknutí spouště? Omyl! Pojdte se naučit své snímky profesionálně zpracovat!

Tvůrčí fotografická dílna navazující na již uskutečněný kurz bude zaměřena prakticky. Přestože svým zaměřením rozvíjí činnosti realizované na předešlém kurzu, účast na jeho absolvování není vázána. Na začátku se účastníci podrobně seznámí s funkcemi digitálního fotoaparátu a s funkcemi programu Photoshop. Naučí se věrně fotograficky reprodukovat plošné i prostorové výtvarné práce. Lektor účastníkům názorně ukáže, jak fotoaparát co nejlépe nastavit pro fotografování momentek – například pro dokumentování průběhu tvůrčího procesu, happeningu atp.

Aby byly vzniklé snímky co nejdokonalejší, účastníci se naučí upravovat je pomocí programu Photoshop. Po absolvování kurzu budou účastníci schopni:

- 1) orientovat se v prostředí programu (navigátor, okno historie, paleta nástrojů, vlastnosti nástrojů a jejich nastavení);
- 2) používat a ovládat základní nástroje nabízené programem (posuvník, ořez, výběry, štětec, zesvětlení, ztmavení, houba, záplata, retušovací štětec, retušovací razítko, rozostření, zkapalnění, zostření);
- 3) upravovat snímky plošně a nebo lokálně;
- 4) orientovat se v druzích retušování, ve způsobech zvýšení kontrastu, v práci s křivkami, barevným posunem, odfiltráváním barevného nádechu, zmenšením snímků na web, doostřením, zjištěním tiskové velikosti a rozlišení atp.;
- 5) pracovat ve vrstvách;
- 6) používat výběry, masky, cesty;
- 7) pracovat s funkcí transformace.

Tvůrčí činnost bude dále zaměřena na práci s obsahem snímku. Pod vedením lektora budou účastníci hledat výmluvné vizuální metafory, obsahové kontrasty a symboly. Do vzniklých fotografií se tak dostanou myšlenky, poselství, příběhy – a to nejen fotografováním, ale i díky práci ve Photoshopu.

Během workshopu bude rovněž objasněn pojem *vizuální gramotnost* a představeny aktivity vhodné pro školní výuku rozvíjející tuto důležitou dovednost.

Každý účastník bude potřebovat: vlastní fotoaparát a stativ, dále notebook s programem Photoshop (v češtině; stačí do dvojice jeden). Lekce Photoshopu budou rozděleny na dvě skupiny: pro začátečníky a pro pokročilé.

Účastnický poplatek, jenž je možné hradit z prostředků na DVPP (na vyžádání vystavíme fakturu), zahrnuje náklady na výuku a na ubytování. Účastníci obdrží osvědčení. Členové INSEA mají slevu! (Uveďte do přihlášky.)

Cena kurzu včetně ubytování je pro členy INSEA 3400 Kč, pro ostatní 3600 Kč.

Přihlášky a informace: Juraj Sosna, juraj.sos@seznam.cz, +420 775 313 36, podrobnosti viz www.insea.cz.

OHLÉDNUTÍ ZA PROBĚHLÝMI AKCEMI ČESKÉ SEKCE INSEA

Digitální kresba a postprodukce – využití ve výtvarné výchově

V termínech 19. – 20. 1. 2018 a 13. – 14. 4. 2018 se uskutečnil akreditovaný vzdělávací kurz České sekce INSEA zaměřený na digitální kresbu a její využití ve výtvarné výchově. Kurz byl pořádán ve spolupráci s Muzeem umění Olomouc a proběhl za velkého zájmu učitelů ve dvou samostatných termínech v prostorách Arcidiecézního muzea. Kurz připravil a lektoroval Mgr. art. Ondřej Moučka.

Fotografie z akreditovaného kurzu České sekce INSEA zaměřeného na digitální kresbu; foto Petra Šobáňová

Cílem programu v rozsahu desíti hodin bylo seznámit učitele výtvarné výchovy s technologickými možnostmi, které se v oblasti výtvarné tvorby (konkrétně kresby) nabízejí po rozšíření nových médií a mobilních zařízení. Během prakticky pojatého semináře se účastníci naučili využívat mobilní zařízení s dotykovou obrazovkou a kresebný nástroj zvaný stylus

(elektronické pero s hrotem). Seznámili se s různými mobilními softwary, jež se dají ke kresbě využít; představeny byly zejména volně dostupné editory. Experimentovalo se s úpravou fotografií, s volnou kresbou, ale i s pohyblivým obrazem v podobě jednoduchých animací, gifů nebo videí.

Fotografie z akreditovaného kurzu České sekce INSEA zaměřeného na digitální kresbu a ukázky výsledných prací účastníků na téma autoportrét; foto Petra Šobáňová a archiv České sekce INSEA

Jak bylo avizováno, účastníci byli vedeni k tomu, aby získali vlastní zkušenost s využitím stylusu a mobilních aplikací a aby na základě vlastní zkušenosti rozpoznali výhody a případné slabiny tohoto způsobu tvorby.

Účastníci se během programu naučili – na základní, ale i mírně pokročilé úrovni – vytvářet digitální kresbu a dále s ní pracovat v celé široké škále možností: vytváření barevných variant, dokreslování digitální fotografie nebo reprodukce uměleckého díla, využití funkcí obrazové postprodukce, množení, tvorba GIFů a jednoduché animace,

tisk a dotváření klasickými výtvarnými technikami aj. Všechny zmíněné výtvarné postupy na bázi digitální umělecké tvorby byly představeny s výhledem na aplikaci do výuky výtvarné výchovy, o níž se také čile diskutovalo. Na našem facebookovém profilu lze najít řadu zajímavých výsledků v podobě digitálních kreseb a gifů, jež vytvořili účastníci kurzu pod vedením lektora Ondřeje Moučky. Závěrem poděkujeme našim spolupracovníkům z Muzea umění Olomouc, kteří náš kurz spolupořádali a podíleli se na jeho organizačním zajištění.

Petra Šobáňová

Fotografie z akreditovaného kurzu České sekce INSEA zaměřeného na digitální kresbu; foto Petra Šobáňová

OHLÉDNUTÍ ZA PROBĚHLÝMI AKCEMI ČESKÉ SEKCE INSEA

**Koncept GLOs – autoevaluační nástroj v rukou pedagoga
S jakými obsahy a učebními zkušenostmi odcházejí žáci z muzea?**

Pro velký zájem se rovnou ve třech termínech uskutečnil kurz zaměřený na tvorbu autoevaluačního nástroje, který připravila Česká sekce INSEA ve spolupráci s lektorkou Mgr. Petrou Horskou, Ph.D. Na uspořádání kurzu se podílely rovněž naše partnerské instituce: katedra výtvarné výchovy PdF UP v Olomouci, Muzeum hlavního města Prahy a Národní pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze.

Akreditovaný kurz byl určen nejen učitelům, ale i muzejním a galerijním pedagogům a jiným edukátorům v kultuře. Na začátku workshopu se účastníci seznámili s organizačními záležitostmi a průběhem workshopu. Následně proběhl brainstorming na téma: „Co si podle Vás žáci odnášejí jako vý-

sledek svého učení z muzea?“ Účastníci workshopu byli poté rozděleni do čtyř skupin. Každá skupina se zamýšlela a diskutovala nad jednou oblastí související s tématem autoevaluace: Co je to autoevaluace (příp. co není)? Je klíčovou dovedností pedagoga? Proč? V čem spatřujete smysl autoevaluace? Jaké máte dosavadní zkušenosti s autoevaluací?

Výsledkem skupinové diskuse byly teze, které byly prezentovány ostatním skupinám a byly poté dále reflektovány a doplňovány. Výstupem aktivity byla na tabuli postupně vytvořená společná pojmová mapa (včetně vyznačených vzájemných vazeb), jejíž obsah byl východiskem pro pochopení významu a smyslu centrálního pojmu „autoevaluace“ v pedagogické praxi.

Fotografie z akreditovaného kurzu České sekce INSEA zaměřeného na evaluaci; foto Petra Šobáňová

Důležitou částí workshopu byla přednáška představující zahraniční koncept Generic Learning Outcomes (dále jen GLOs), který byl vyvinut Výzkumným centrem pro muzea a galerie (RCMG) na univerzitě v Leicesteru jako obecný rámec určený ke stanovování výsledků učení v muzeích, galeriích, knihovnách a archivech.

Lektorka Petra Horská se během výkladu zaměřila na základní popisnou charakteristiku konceptu GLOs a dále konkrétně poukázala na jeho názorné využití v praxi pedagoga (včetně ukázky praktického sestavení výzkumného nástroje – např. využití tzv. výzkumníkovy banky otázek a tvorba otázek do dotazníku nebo rozhovoru pro žáky, kteří navštívili muzeum či galerii). Během přednášky byly konfrontovány prvotní představy pedagogů (viz úvodní brainstorming) s obsahy zakotvenými v konceptu GLOs. V závěru přednášky byl vymezen prostor pro zodpovězení dotazů.

Odpolední blok kurzu byl zaměřen na tvorbu samotného výzkumného evaluačního nástroje. V průběhu této aktivity pedagogové vytvářeli s oporou o koncept GLOs vlastní výzkumný nástroj, prostřednictvím něhož budou schopni u vybrané edukační aktivity v muzeu nebo galerii zachytit podle svých individuálních potřeb obsahy a učební zkušenosti, s kterými žáci z těchto paměťových institucí odcházejí zpět do školy. Po ukončení workshopu odcházeli účastníci s pilotní verzí vlastního výzkumného nástroje, který mohou následně otestovat ve své pedagogické praxi.

Fotografie z akreditovaného kurzu České sekce INSEA zaměřeného na evaluaci; foto Petra Šobářová

Celková hodinová dotace workshopu byla 5 hodin. Kurz proběhl v těchto termínech: 16. února 2018 (Olomouc) – ve spolupráci s katedrou výtvarné výchovy PdF UP v Olomouci, 2. března 2018 (Praha) – ve spolupráci s Muzeem hlavního města Prahy, a 16. května 2018 ve spolupráci s Národním pedagogickým muzeem J. A. Komenského v Praze.

ČESKÁ SEKCE INSEA PARTICIPUJE NA PŘÍPRAVÁCH MEZINÁRODNÍ KONFERENCE

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (NPMK) a Česká sekce INSEA ve spolupráci s Národním muzeem, Národním památkovým ústavem a českými univerzitami pod záštitou předsedy Senátu Parlamentu České republiky, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva kultury si Vás dovoluje pozvat na dvoudenní mezinárodní konferenci s workshopy „Odkaz Komenského v umění a uměleckém vzdělávání“. Konference se uskuteční

16. a 17. května 2019 v budově Senátu Parlamentu ČR a v prostorách NPMK, NPÚ a Českého muzea hudby v Praze. Touto akcí budou oficiálně zahájeny národní oslavy výročí J. A. Komenského, jejichž vrchol je naplánován na rok 2020. Na akci jsou srdečně zváni především učitelé expresivních a společenskovedních předmětů, kmenologové, muzikologové, historici umění, umělečtí terapeuti, edukátoři v kultuře, studenti vysokých škol napříč uvedenými obory včetně všech zájemců o předložené téma. Podrobnější informace o plánované akci přineseme v příštím čísle Listů.

POZVÁNKA NA EVROPSKÝ REGIONÁLNÍ KONGRES INSEA V ROCE 2018

Kongres se uskuteční 18. – 21. června 2018 na Univerzitě Aalto ve Finsku. Konferenční jednání se bude soustředit na evropské a globální otázky v oblasti výtvarné výchovy a na jejich propojení se společenskými a vědeckými tématy. O dění na kongresu, který se uskuteční několik dnů po vydání těchto Listů, vás budeme informovat na našem facebookovém profilu. V příštích Listech se můžete těšit na podrobnou zprávu o kongresu a také na informace ze zasedání Evropské rady InSEA, na níž bude volen nový předseda či předsedkyně tohoto orgánu. Dění v „evropské“ InSEA bude přímo na místě monitorovat množství českých zástupců komunity výtvarných pedagogů – včetně vedení České sekce INSEA.

Poznámka redakce: Pozvánky na akce zveřejňujeme opakovaně, dokud jsou aktuální.

VÝSTAVA SLEVA NA ŠELMU

Oslava sedmdesátého výročí vzniku KVV PF JU

Galerie Prácheňského muzea v Písku

2. 6. 2018 – 24. 6. 2018

Kurátoři: Zuzana Duchková, Zdeněk Duda

Výstava s trochu netradičním názvem, která se objevila v červnu v muzejní Galerii v Písku, představila tvorbu současných vyučujících na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity. Katedra slaví letos 70 let své existence, za tu dobu vychovala stovky učitelů výtvarné výchovy a v jejím učitelském sboru se vystřídaly tři generace pedagogů. Umělci si vybrali pro určité bilancování témata lidské identity a mezilidské komunikace.

Nahoře fotografie ze zahájení, dole pohled do expozice. Foto Karel Řepa

Tyto náměty, které jsou často kontroverzní, se objevily v dějinách umění již mnohokrát. Název výstavy odkazuje k „šelmám“, tedy k francouzským fauvistům, expresionistům a neoexpresionistům. Východiskem pro vystavující výtvarníky byl člověk jako jedinec, v některých chvílích izolovaný od

společnosti i dějinného vývoje; jedinec, který se soustředil na sebe sama, úzkostný, odcizený a osamělý. Z jiného hlediska to bylo individuum ovlivňované společností, dějinnými událostmi odehrávajícími se okolo něj; člověk, který působil pozitivně i negativně na své okolí, stal se největším žijícím predátorem, šelmou. Z různých důvodů začal přizpůsobovat svou identitu podmínkám, které ho obklopovaly, a velmi často musel z různých důvodů ze své původní identity slevat. Sleva na cokoli se jak v pozitivním, tak negativním slova smyslu stala symbolem současnosti.

Snímky z výstavy Sleva na šelmu, foto Karel Řepa; dole pohled do expozice, foto Aleš Pospíšil

Na kolektivní výstavě byly prezentovány práce Petra Brožky, Romana Kubičky, Josefa Lorence, Aleše Pospíšila, Karla Řepy, Dominiky Sládkové, Lukáše Urbance, Petry Vichrové a Lenky Vilhelmové. Každý z autorů nabídl odlišný umělecký i myšlenkový přístup k námětu, pro diváka bylo zajímavé vidět tolik typů realizací od klasické malby, přes grafiku, fotografii až po prostorovou a intermediální tvorbu. Jednotliví umělci „slevu na šelmu“ zachytili jinak; například Aleš Pospíšil viděl současnou identitu jako agresivní vir jednotlivce či

společnosti, Petra Vichrová se zaměřila na zcela banální motivy z každodennosti, jako jsou vidličky a nože, Karel Řepa tematizoval odcizená a němá prostranství, která představují parkoviště. Podivní tvorové Josefa Lorence vytvořili páteř slizkého zvířete, které jeden bez druhého neudrží rovnováhu. Někteří z výtvarníků se naopak zabývali individuálními podobiznami a nejniternějšími pocity člověka – jako například Lenka Vilhelmová, Petr Brožka a Dominika Sládková. Prostor zároveň dostali i současní studenti katedry.

Z workshopů pro veřejnost, které doprovázely výstavu. Foto Karel Řepa

Vernisáž výstavy proběhla v pátek 1. června a byla spojená s muzejní nocí, která letos nesla podtitul „s výtvarníky“. Její program z velké části tvořily výtvarné workshopy vedené studenty a studentkami katedry.

Zuzana Duchková

Mgr. Zuzana Duchková je kulturní historička, odborná asistentka na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

NOVÉ ČÍSLO ČASOPISU KULTURA, UMĚNÍ A VÝCHOVA

Kultura, umění a výchova 1/2018

Nové číslo časopisu Kultura, umění a výchova (on-line na adrese www.kuv.upol.cz) opět nabízí velmi pestrý obsah. Najdeme zde příspěvky z teorie výtvarného umění a hudby, z teorie prezentace, dále didaktické studie, analýzy uměleckých projektů a samozřejmě také recenze a zprávy.

Zůstaneme-li u teorie výtvarného umění, doporučujeme zajímavou studii Barbory Řebíkové, představující estetický kognitivismus, tedy teoretický směr vycházející z předpokla-

du, že umění je hodnotné coby zdroj poznání. Označení estetický kognitivismus se obvykle používá pro teorie anglo-amerických autorů druhé poloviny 20. století a autorka nás provádí teoretickou debatou o druzích poznání, jež můžeme z umění získat, a způsobů, jimiž ho umění může poskytovat.

Mezi teorií a analýzou konkrétního výtvarného projektu se pohybuje Kateřina Dytrtová, jež nabízí čtenářům rozbor nevšedního uměleckého projektu Taryn Simon; ten byl pod názvem *Obrazová sbírka* představen v Rudolfinu. Jak autorka ukazuje, daný projekt exponoval problém rozdílu mezi slovem a obrazem a mezi oběma prostředky komunikace. Autorka se domnívá a z analýzy vyvozuje, že „slova nejsou transformátem skutečnosti, nejsou vzorkem toho, o čem je mluveno, jsou arbitrární, zatímco obrazy jsou ikóny, tedy pod nějakým úhlem stylu či způsobu transformují svět“. (Dytrtová, 2018, text publikovaný v představovaném čísle časopisu)

Na výsledku komunikace danými prostředky se jistě podílí kontext a způsob prezentace daných komunikátů a právě prezentaci uměleckých děl se ve své přehledové studii věnuje Dagmar Myšáková. Podává přehled přístupů uplatňovaných při tvorbě stálých expozic a krátkodobých výstav v České republice, shrnuje využívané přístupy, tak jak jsou klasifikovány v muzeologické literatuře, a zvláště se zabývá prezentací specifického typu muzejního exponátu, uměleckého díla.

Nezapomínáme samozřejmě ani na historii našeho oboru a studií s názvem *Vznik Československého komitétu INSEA a jeho fungování do roku 1989 – historickosrovnávací pedagogická analýza* se vracíme k 50. výročí založení Československého komitétu INSEA, které si naše obec výtvarných pedagogů připomněla v roce 2017.

Další dvě studie spadají do oblasti hudby a nabízejí teoretický pohled na hudbu jako archetypický symbol (viz studie Davida Kozla, jež se detailně zabývá aplikací jungiánských pojmů *symbol* a *archetyp* do oblasti muzikologie a hudební estetiky) a na profesionální hudební vzdělávání, konkrétně na jeho (dosud absentující) didaktiku. Článek Bojany Kljunič poukazuje na důležitost didaktického pohledu na profesionální hudební vzdělávání, pochopitelně odlišného od všeobecného vzdělávání v rámci školní hudební výchovy – kde se potřebná didaktická reflexe těší dlouhodobé tradici.

Šestici odborných článků doplňují – tak jak je obvyklé – recenze a zprávy, konkrétně recenze knihy Markéty Pánkové *Jan Amos Komenský v českém a světovém výtvarném*

umění (1642–2016) a již tradiční zprávy o vzdělávacích akcích Asociace výtvarných pedagogů a NIPOS-ARTAMA. Obsah čísla se nachází na adrese www.kuv.upol.cz v režimu otevřeného přístupu. Všem čtenářům přejeme mnoho podnětných chvil nad připravenými články!

Za redakci –

Petra Šobáňová, vedoucí redaktorka časopisu

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA PRO ČLENY ČESKÉ SEKCE INSEA

Kurzy Educartu – podzim 2018

Seminář Porozumění výtvarnému uměleckému dílu na 1. a 2. stupni ZŠ

6 hodin výuky, kurz je akreditován MŠMT v systému DVPP, více na www.educart.cz.

Termín: pátek 5. 10. 2018 (Olomouc, Lafayetteova 9) 9:00–16:00 hod.

Seminář metody kritické interpretace. Stavíme na autentickém zážitku a na přesvědčení, že výtvarné dílo není jen pro zasvěcené pohybující se v intelektuální bublině umělců, kurátorů a historiků umění používajících specifický slovník „cizích“ slov, ale že je pro každého bez rozdílu věku a vzdělání. Na semináři probereme několik přístupů kritické interpretace, které nám umožňují ve výuce učinit výtvarné dílo zdrojem radosti a poznání o nás samých a o světě kolem.

Cena 700,- /účastník

Slevy: při účasti více osob z jedné instituce sleva 100,- Kč / účastník, členové INSEA mají slevu 100,- Kč

Seminář Participativní přístupy ve výtvarné výchově

6 hodin výuky, kurz je akreditován MŠMT v systému DVPP, více na www.educart.cz

Termín: pátek 12. 10. 2018 (Olomouc, Lafayetteova 9) 9:00–16:00 hod.

Efektivní edukační proces bez důrazu na motivaci a zapojení žáků si dnes nedokážeme představit. Tvorbu podle námětu, který přináší učitel, nahrazují participativní strategie, kdy je žák/student aktivním účastníkem rozhodovacích procesů.

Obsahem semináře a dílny jsou tato témata: posun od doby industriální k digitální, participativní přístupy ve výtvarné výchově, autentické učení v dějinách umění, modelové lekce. Zaměříme se na to, jak se autentické učení realizuje v praxi ve výuce, a ukážeme si příklady aktivit.

Cena 700,- /účastník

Slevy: při účasti více osob z jedné instituce sleva 100,- Kč / účastník, členové INSEA mají slevu 100,- Kč

Z workshopu zaměřeného na metody kritické interpretace. Foto archiv EducArt

ZAPOJENÍ DO PROJEKTU SVĚTOVÉ INSEA

Výstavní projekt ARTgila123

Kolegové z katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého se aktivně zapojili do zajímavého projektu InSEA. Tato světová organizace napojená na UNESCO spojuje – doslova napříč kontinenty – učitele výtvarné výchovy a odborníky na výtvarnou pedagogiku. Mnohé z jejích aktivit se orientují na obhajobu výtvarné edukace a budování její teorie, jiné symbolicky vyjadřují radost z umělecké tvorby a ze vzájemného sdílení.

Jedním z projektů INSEA, do něž se prostřednictvím národní sekce této organizace zapojili pracovníci a studenti katedry výtvarné výchovy PdF Univerzity Palackého, je výstavní projekt ARTgila123. Během něj byly z různých koutů světa a od různých umělců shromážděny drobné keramické objekty (čísla v názvu označují maximální velikost plastik v palcích),

jež v podobě výstavy „v kufu“ putují po významných centrech výtvarné edukace a symbolicky poukazují na tvůrčí a významové možnosti média keramické hlíny, na využitelné postupy jeho uchopení, na tvarovou pestrost keramických plastik a na množství způsobů povrchové úpravy keramického střepu. Dodejme, že za Univerzitu Palackého se projektu účastní výtvarníci a pedagogové Monika Dokoupilová, Robert Buček a David Medek, jejichž díla jsou rovněž součástí katalogu výstavy (viz insea.org)

Z workshopu ATRgila 123 aneb Fenomén UKO JEŠITA v českém prostředí. Foto archiv KVV PdF UP

Na zmíněnou mezinárodní akci v podobě putovní výstavy se ve většině zapojených zemí navazuje řadou dalších událostí a nejinak je tomu u nás. Do Česka sice samotná výstava teprve připutuje (nyní je v Madridu, předtím byla v egyptské Káhiře a v korejském Daegu), již nyní ale proběhl workshop, který je součástí českého příspěví k projektu. A co bylo obsahem výtvarné dílny uspořádané dne 16. 4. 2018?

V prostoru parkánu Uměleckého centra UP proběhlo vyvrcholení workshopu nazvaného s nadsázkou „ARTgila 123 aneb Fenomén UKO JEŠITA v českém prostředí“. Jednalo se o provedení experimentálního výpalu technikou amerického raku pod vedením zkušeného lektora, keramika Petra Tomse. Studenti jednooborového a dvouoborového studia výtvarné výchovy měli možnost nejdříve si vylechnout přednášku přizvaného odborníka, která je zasvětila do historie této původně japonské techniky a do způsobů její modifikace na území České republiky. Poté následoval samotný proces pálení. Předem vytvořené keramické výrobky netradičních rozměrů (1x2x3 palce – tak jak stálo v zadání celého projektu), které prošly předchozím prvním výpalem a naglazováním, byly umístěny do speciální pece, která umožňuje jejich vytažení při finální teplotě výpalu, tj. kolem 1 100°C. Žhavé

objekty byly přemístěny pomocí speciálních kleští do barelu s pilinami a následně jeho uzavřením redukovány. Tímto zásahem vznikly na studentských výrobcích specifické efekty, jež jim dodávají jedinečný vzhled.

Celým workshopem studenti spolu s vedoucím ateliéru MgA. Robertem Bučkem, Ph.D., reagují na zmíněný projekt a stanou se také součástí plánované výstavy v Uměleckém centru UP. Ta se uskuteční na podzim roku 2018 – poté, co připutuje z předešlých zastavení v Portugalsku, Koreji, Egyptě, Španělsku, Anglii a Řecku. „K této výstavě se studenti výtvarné výchovy – budoucí výtvarní pedagogové – svými objekty připojí díky projektu studentské grantové soutěže IGA, který podpořila PdF UP. Právě následná prezentace vzniklých děl bude významnou částí workshopu, protože objekty nebudou tradičně instalovány v galerijním prostoru, ale účastníci se je pokusí instalovat v prostředí města. Ideální možnosti přináší výlohy obchodů, interiéry kaváren, meziokenní prostory přízemních bytů a mnoho dalších. Výstava se tak stane součástí města a přiblíží se nenásilnou formou přímo k divákům. Rozmístění jednotlivých artefaktů po městě bude zaznamenáno v jednoduché mapě. Ta bude v průběhu výstavy k dispozici jak v tištěné podobě, tak ve formě vhodné ke stažení do telefonu. Podle mapy budou moci zájemci projít Olomouc a nacházet jednotlivá díla,“ upřesňuje Robert Buček.

Už nyní se těšíme na začátek nového akademického roku a na naši účast v nevšedním mezinárodním projektu!

Monika Dokoupilová

Mgr. Monika Dokoupilová působí jako odborná asistentka na katedře výtvarné výchovy PdF UP v Olomouci.

#MOREARTNOTLESS

Světová komunita oslavila na sítích výchovu uměním

Učitelé výtvarné výchovy z různých koutů světa se zapojili do projektu vyhlášeného prezidentkou InSEA a inspirovaného fotografem Julianem Germainem a jeho cyklem Portréty ze školní třídy (viz [odkaz](#)). InSEA vyzvala členy své komunity k tomu, aby sdíleli fotografie svého výukového prostředí. Učitelé si mohli vybrat libovolný způsob, jakým fotografii pojmu, a mohli být přitom jakkoliv kreativní. Všechny shromážděné fotografie pak byly sdíleny na sociálních sítích pod hashtagem #moreARTnotless. Tímto způsobem InSEA v roce 2018 oslavila Mezinárodní týden umění pořádaný Organizací OSN pro vzdělání, vědu a kulturu (UNESCO). Projekt se uskutečnil prostřednictvím Facebooku, Twitteru nebo

Instagramu. Těší nás, že také mnozí z vás na výzvu zareagovali a že vaše fotografie putovaly sítěmi spolu s fotografiemi nejen z dalších evropských zemí, ale i z Asie, Afriky nebo Ameriky.

#MOREARTNOTLESS

Světová komunita oslavila na sítích výchovu uměním

Autoři fotografií přístupných na Facebooku pod hashtagem #moreartnotless (výběr): nahoře zleva Samia ElSheikh (Egypt), Abrakadoodle, Ndivhuo Munungufhala, dole shora dolů Susan M. Coles (Anglie). Juraj Sosna (ČR), vpravo Martina Paleníčková (ČR)

PORUBA MÁ NOVOU GALERII

Kino Dukla na Hlavní třídě bylo svého času největším a nejpopulárnějším kinem v Porubě. Hrál se v něm od roku 1960, definitivně bylo uzavřeno v roce 2002. Po skončení provozu pasáž velmi rychle chátrala a stala se místem, jímž se procházelo jen v případě nutnosti. Nezměnilo se to ani poté, kdy v prostoru bývalého kina vznikla prodejna potravin. Před časem na to upozornili Robert Šafářčík a Jaromír Materna, kteří v rámci akce Městské zásahy Ostrava přišli s návrhem proměnit prostor v galerii. A jejich nápad se stal skutečností.

Pohled od výstavy Jana Pfeiffera, kurátor Tomáš Knoflíček, foto archiv Galerie Dukla

„Jejich idea se nám zalíbila. Ve spolupráci s architektem Davidem Kotkem jsme připravili základní koncept proměny pasáže, který se následně rozšířil i na předprostor bývalého kina. Práce na proměně začaly koncem března. V krátké době lidem nabídneme zajímavý a atraktivní prostor,“ vysvětlila místostarostka Poruby Zuzana Bajgarová. Dodala, že k samotné pasáži se přistupuje velmi citlivě. „Jde o objekt v památkově zóně, takže cílem architektonického návrhu je vytáhnout základní architektonické hodnoty pasáže,“ dodala.

Na projektu spolupracuje Poruba s vlastníkem nemovitostí, firmou Residomo. „Koncem března se čistily stěny v pasáži. V dubnu se v průchodech nahradil asfaltový povrch novou dlažbou. Zároveň s tím se upravovaly výlohy a světlíky, následovala instalace osvětlení a úprava předprostoru. Tam má vzniknout pobytová terasa s atypickým mobiliářem,“ přiblížila místostarostka. Pasáž i předprostor bude střežit kamerový systém.

V pasáži vznikne Galerie Dukla, která bude sloužit jako další zajímavý výstavní prostor v Porubě. Významný má být i následný dlouhodobý obsah galerie – měl by být věnován

především současnému umění. „Obsahovou náplň jsme konzultovali s ředitelem ostravské galerie PLATO Markem Pokorným, na jehož doporučení pro nás první výstavu připravil Tomáš Knoflíček,“ prozradila Pavlína Nováčková z odboru rozvoje obvodu porubského úřadu.

Pohled od výstavy Jana Pfeiffera, kurátor Tomáš Knoflíček, foto archiv Galerie Dukla

Slavnostní otevření Galerie Dukla se uskutečnilo 5. června 2018, a to před samotnou pasáží na Hlavní třídě. Prvním vystavujícím je Jan Pfeiffer. Výstava je pojmenována Protiváha. Dílo, které autor vytvořil speciálně pro výstavní premiéru Galerie Dukla, v sobě nese téma pomíjivosti, ztracení a objevování. Autor podle vlastních slov tvořil inspirován architekturou a geniem loci pasáže.

Projekt je realizován s finanční podporou statutárního města Ostravy.

Pavlína Nováčková

Bc. Pavlína Nováčková se věnuje organizaci kulturních, sportovních a společenských akcí na Úřadu městského obvodu Poruba (Odbor rozvoje obvodu Ostrava-Poruba).

ČESKO ZNÁ PODOBU PAVILONU PRO EXPO 2020 V DUBAJI

Národní pavilon na Všeobecné světové výstavě Expo 2020 v Dubaji vyrostě podle architektonického návrhu mladých českých architektů společnosti Formosa AA s.r.o., kteří zároveň působí jako doktorandi fakulty architektury ČVUT. Postaví ho mezinárodní konsorcium společností MCI Prague s.r.o. a švýcarské firmy NÜSSLI. Česká republika si od realizátorů budovu podobně jako na Expo 2015 v Miláně jen pronajme – zaplatí za ni 84 milionů korun.

Odbornou komisi architektů, kterou tvořili architekti Eva Jiříčná, Miroslav Řepa, Zdeněk Lukeš, Michael Klang, David Vávra a zástupci akademické, umělecké a podnikatelské obce Tomáš Matuška, Jan Kukla a Radek Špicar, oslovil vítězný návrh originálním pojetím organické struktury obrůstající kvadratické linie výstavního prostoru.

Nahoře Eva Jiříčná během zasedání odborné komise architektů, dole snímek z jednání odborné komise, foto archiv Kanceláře účasti České republiky na Všeobecné světové výstavě EXPO

„Vítězný návrh je podle mého soudu jediný, který sjednocuje architektonické řešení pavilonu s hlavní myšlenkou expozice, kterou se chce Česká republika v Dubaji prezentovat,“ uvedla mezinárodně uznávaná architektka a členka odborné komise Eva Jiříčná.

Technologickým jádrem národní expozice bude systém S.A.W.E.R. vyrábějící vodu ze vzduchu s využitím solární energie a kultivující poušť pomocí podpovrchových kultur, který vyvíjejí vědci AV ČR a ČVUT. Uměleckou expozici vytvoří monumentální instalace designového skla, kterou na své náklady vyrobí podle návrhu Maxima Velčovského společnost LASVIT. V pavilonu bude prostor i pro českou restauraci a pro dvoutýdenní rotační výstavy.

Do finále výběrového řízení na realizátora pavilonu České republiky pro Expo 2020 v Dubaji, které se odehrálo 1. června 2018 v Národním technickém muzeu, se dostalo pět návrhů – dalších pět muselo být vyřazeno již při předkládání předběžných návrhů a šestý při podání soutěžních modelů.

Vítězný návrh národního pavilonu na Všeobecné světové výstavě Expo 2020 mladých českých architektů společnosti Formosa AA s.r.o., foto archiv Kanceláře účasti České republiky na Všeobecné světové výstavě EXPO

Český pavilon se bude nacházet v zóně „Sustainability“ na pozemku s plochou 2 200 metrů čtverečních a bude stejně jako na Expo 2015 v Miláně prvním u jednoho z hlavních vstupů na výstaviště. Organizátoři předpokládají, že Světovou výstavu, která potrvá od 20. října 2020 do 10. dubna 2021, navštíví 25 milionů lidí – z toho 70 % ze zahraničí.

Výstava zaslanych návrhů národního pavilonu na Všeobecné světové výstavě Expo 2020 v Dubaji – včetně toho vítězného – je veřejnosti přístupná od 22.6. do 22.7. 2018 v Národním technickém muzeu.

Lenka Maršálková

Ing. Lenka Maršálková, MBA, působí jako manažerka marketingu a komunikace Kanceláře účasti České republiky na Všeobecné světové výstavě EXPO.

OHLÉDNUTÍ ZA PROBĚHLÝMI AKCEMI

Sdílená imaginace – ohlédnutí za seminářem NIPOS-ARTAMA

Druhý přípravný seminář k 16. celostátní přehlídce výtvarných prací dětí a mládeže s názvem „Sdílená imaginace“ se uskutečnil ve dnech 20. – 22. dubna 2018 v inspirujících prostorech MeetFactory, Praha 5 (pá, so) a DOX Praha 7 (ne). Zúčastnilo se ho 86 výtvarných pedagogů všech typů škol a mimoškolních zařízení ze všech krajů České republiky a 21 studentů pedagogického modulu, kteří na VŠUP navštěvují předmět didaktika. Seminář pořádal NIPOS-ARTAMA ve spolupráci s MeetFactory, DOX, Českou sekci INSEA a NÚV. Pro uspořádání větší části semináře bylo zvoleno opět unikátní místo – v tomto případě neziskové mezinárodní centrum současného umění MeetFactory (Prostor pro živé umění, založeno v roce 2001) sídlící v bývalé průmyslové budově v pražské čtvrti Smíchov, ve specifickém prostoru mezi dálnicí a aktivní železniční tratí.

V úvodu semináře doc. Jaroslav Vančát seznámil účastníky s obsahem a cíli 16. celostátní přehlídky. Vysvětlil pojem Sdílená imaginace a nastínil, jak možnost obrazové komunikace, která se v posledních letech naskytla každému, učinit pro žáka uvědomělou a smysluplnou. „Imaginace je schopnost člověka vyvolávat v mysli představy či obrazy. Vždy byla významným pramenem poznání a zdrojem vědecké i umělecké inspirace. Je neodmyslitelnou součástí života člověka neboť zahrnuje představy, vzpomínky, denní snění, fantazii a sny, umocňuje zážitky. Imaginace je však také i prvním příjemcem našich bezprostředních pozorování světa, jenž nás obklopuje – to, co chápeme jako otisk skutečnosti, získává svou konstituci právě z lidské imaginace. Obrazy jsou proto tak důležité, že k zakládání a utváření této imaginace přispívají zásadním způsobem. Nejsou totiž vyjádřením skutečnosti, ale projevem a formováním našich imaginativních představ, pocházejících z našich interakcí se světem. Protože tyto interakce jsou u každého z nás v každém případě jedinečné a nezastupitelné, obrazy tak pomáhají i v kooperaci a koordinaci našich představ s představami ostatních. V době, kdy se velká část komunikace začíná odehrávat v obrazové formě, je zásadně nezbytné, aby každý z nás ovládal takové způsoby obrazové tvorby, jimiž by své obrazné představy dokázal mezi ostatními uplatnit.“

Cílem přednášky „Sdílená imaginace ve věku síťových médií“ doc. Petry Šobáňové, která následovala po úvodním vstupu, byla kritická reflexe síťových médií, která jsou pro žáky přirozeným prostorem pro vzájemnou interakci a komunikaci, ale i pro sebe prezentaci, poznání, sdílení idejí. Reflektován byl

boom rychlé obrazové komunikace v podobě memů, gifů a videí, účastníci se seznámili s několika příklady z uměleckého i mimouměleckého světa, které ukazují YouTube jako rezervoár lidských příběhů, s nimiž lze tvůrčím způsobem pracovat.

Velmi očekávané všemi účastníky bylo páteční večerní setkání s významným českým sochařem, malířem, ilustrátorem dětských knih, hudebníkem a tanečníkem Františkem Skálou, „mistrem druhého života věcí v umění, instalací, obřadů a her, umělcem nostalgie věcí, které mizí, věcí, které stárnou, a přírody, která inspiruje umění“. Ve své prezentaci poodhalil zdroje své tvorby a představil neuvěřitelně citlivou schopnost objevovat nevšední přírodní objekty a skrytou poetiku umělých hmot, zvláště světelné, barevné, tvarové a materiálové kvality nalezených věcí a jejich nečekaných kombinací. Na příkladech upozornil, jak důležitá je pro něj přesnost výtvarného jazyka a důslednost uměleckého výrazu jak po stránce obsahové, tak řemeslné.

Sobotní program byl věnován praktickým dílnám. Ve dvou zkušebnách souběžně probíhaly vždy dva workshopy, poté se skupiny vystřídaly.

Obsahem tvůrčí dílny „Mezi hudbou a hlukem, mezi záměrem a chybou“ Stanislava Abraháma, zvukového umělce a audiovizuálního performeru, byla přednáška a poslech ukázek o vlivu hudebních technologií na přístup k práci se zvukovým materiálem v hudební tvorbě posledních 70 let (magnetofon, počítače, rekordéry). Účastníci si udělali představu o přesazích mezi hudbou, výtvarným uměním a zvukovým designem. Následovalo praktické cvičení v podobě výroby improvizované zvukové kompozice přímo v záznamovém zařízení (rekordéru).

Program „Intermediální postupy při práci s poezií“ Pavla Novotného, básníka, germanisty, radiofonického tvůrce a překladatele, se zaměřil na interpretaci básnického textu (básně J. W. Goetha Ein Gleiches) prostřednictvím kresby, na práci s fonemickou rovinou textu, na barvu hlásek a slov.

Workshop Richarda Loskota, pedagoga a umělce, se zabýval tím, jak se dají nová média (počítačové aplikace) jednoduchým způsobem užít pro tvorbu video koláží (tzv. klíčování) a aplikovat je hravě do výtvarné výuky. Pomocí webkamery a notebooku si účastníci vytvářeli interaktivní prostorové instalace. Následně se učili pracovat v programu Open Broadcaster Studio, který je volně k dispozici na internetu.

V dílně nazvané „Simulace a identita/You too“ Petry Pětileté, Zory Velkové a Jaroslava Vančáta účastníci zkoumali, jak

olivňují současné technologie naši komunikaci a vnímání sociálního prostoru, o co se sociální sítě snaží, jak fungují a jak skutečnost simulují a kompenzují. Jedna skupina se zabývala fenoménem YouTube, druhá zkoumala fenomén Facebooku.

Sobotní večerní program byl věnován celostátním přehlídkám, jež tradičně organizuje NIPOS-ARTAMA. Účastníci semináře se rozdělili do dvou skupin podle toho, zda se již přehlídek v minulosti zúčastnili, či nikoli. Markéta Pastorová a Jan Svoboda pak ve svých skupinách vysvětlili, v čem spočívá unikátnost přehlídek, a zdůraznili, že nedílnou součástí instalace je forma prezentace jednotlivých projektů.

Nedělní program proběhl díky laskavosti Jiřího Raitermana v Centru současného umění DOX. Výtvarní pedagogové si mohli vybrat jeden ze tří vzdělávacích programů. Jiří Raiterman, pedagog a galerijní edukátor DOX, provedl program „Bourání stereotypů“ k výstavě multimediálního umělce Daniela Pešty „DeTermination“. Výstava představuje výběr děl dotýkajících se otázky genetické, rasové a sociální determinace člověka. Ať už v úvodní prostorové akci, při prohlídce výstavy, nebo v závěrečné debatě bylo cílem vynášet na světlo vlastní stereotypy. A některé i bourat.

Program „S kůží na trh“ k téže výstavě provedla Simona Svatošová. Vzdělávací program poskytl prostor vyjadřovat se k neobvyklým tématům skrze zkoumání umělce a jeho tvorby; motivace, fascinace i frustrace. Byl hledán význam slov jako „svoboda“, „odvaha“ nebo „člověk“. Při prohlídce výstavy byl sbírán materiál k vlastnímu uměleckému vyjádření.

Program „Datový stín“ k výstavě #DATAMAZE – Datové bludiště provedl Michal Kučerák. Program se zabýval např. těmito otázkami: Jak vzniká můj digitální obsah? Co všechno je možné s ním dělat? Kdo má k němu přístup? Žijeme v době remixu, postprodukce, otevřeného vesmíru síťového připojení – data jsou všudypřítomná a lehce použitelná, ale i zneužitelná. Na to, abychom lépe porozuměli této zneužitelnosti, musíme se vydat o krok dále – musíme přejít od porozumění datům k porozumění toho, co jsou to metadata.

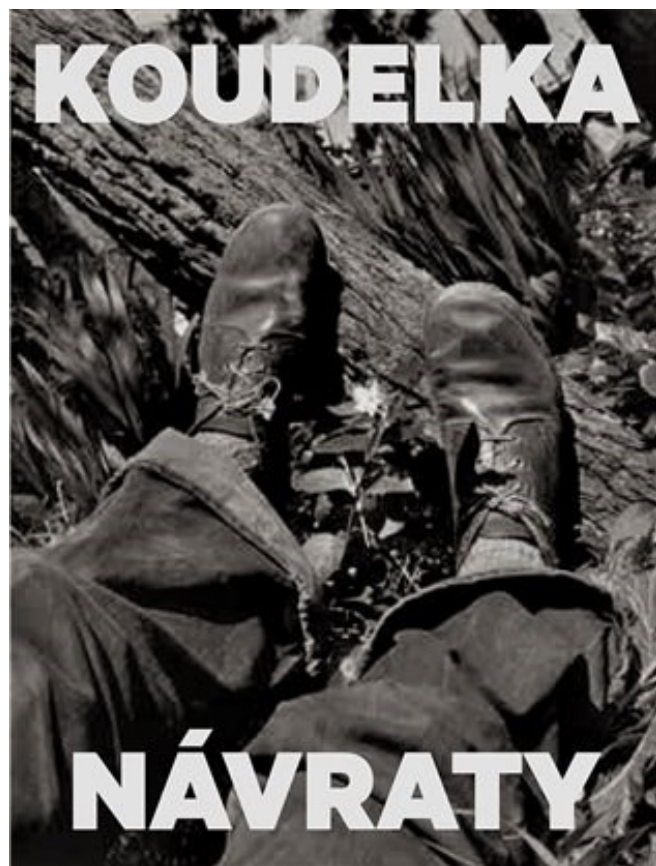
Seminář sklídl velký úspěch, účastníci mají o čem přemýšlet...

Jana Randáková

Mgr. Jana Randáková působí v NIPOS ARTAMA, kde organizuje vzdělávací akce pro výtvarné pedagogy a celostátní přehlídky výtvarných prací dětí a mládeže.

VYŠLA RETROSPEKTIVNÍ PUBLIKACE KOUDELKA: NÁVRATY

U příležitosti výstavy Koudelka: Návraty, která je až do 23. září 2018 otevřena v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze, vydalo muzeum společně s nakladatelstvím KANT stejnojmennou publikaci představující průřez celoživotní tvorbou světoznámého fotografa Josefa Koudelky. Její základ tvoří více než tři sta fotografií, které jsou součástí výstavy a zároveň souboru děl, jež se autor rozhodl věnovat své vlasti. Zahrnuje všechny významné cykly Koudelkovy dosavadní tvorby (Začátky, Experimenty, Divadlo, Cikáni, Invaze 68, Exily, Panorama).

Výpravná publikace připravená edičně Josefem Koudelkou a Irenou Šorfovou podává v českém a anglickém vydání ucelený pohled na život a dílo Josefa Koudelky. Je obohacena o rozsáhlý dokumentační materiál a originální texty šesti autorů, Stuarta Alexandra, Josefa Chuchmy, Jana Mlčocha, Josefa Mouchy, Tomáše Pospěcha a Ireny Šorfové, a dobový text Anny Fárové z roku 1967.

Koudelka: Návraty (Returning), editoři Josef Koudelka a Irena Šorfová, vydalo UPM a nakladatelství KANT, doporučená cena 1600 Kč (anglická verze 1800 Kč).

POZVÁNKA NA KONFERENCE
S MEZINÁRODNÍ ÚČASTÍ
A DOPROVODNÝM PROGRAMEM
POD ZÁŠTITOU DĚKANA FP TUL
PROF. RNDR. JANA PICKA, CSc.

5P^P

PROSTOR PRO PRIMÁRNÍ A PREPRIMÁRNÍ PEDAGOGY

KONANÉ PŘI PŘÍLEŽITOSTI 25. VÝROČÍ ZALOŽENÍ
KATEDRY PRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ FP TUL

Konference je příležitostí k vzájemnému setkání
akademických pracovníků, doktorandů, učitelů základních
a mateřských škol a studentů učitelství oborů.
Vítány jsou příspěvky a diskuse na téma teorie a praxe
v primárním a preprimárním vzdělávání, přípravy
a vzdělávání učitelů a vývoje primární a preprimární
pedagogiky.

18. a 19. října 2018

Technická univerzita v Liberci
Katedra primárního vzdělávání

Doprovodný program: 17. října 2018

Informace, registrace a podklady najdete na:

PETP.TUL.CZ

KIV TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
škola přírodovědně-humanitní
a pedagogická

PROGRAM KONFERENCE

5P^P

STŘEDA 17. 10. 2018

Doprovodný program

A) Turistický výlet do Jizerských hor, cca 10 – 15 h
(bude upřesněno)

B) Kulatý stůl č. 2 k problematice pojetí státních závěrečných
zkoušek v oborech Učitelství pro mateřské školy a Učitelství
pro 1. stupeň ZŠ, cca 16 – 19 h

ČTVRTEK 18. 10. 2018

Plenární referáty

Prof. PhDr. Vladimíra Spilková, CSc., Univerzita Pardubice, CZ
Reflexe proměn vzdělávání učitelů pro primární školu
v České republice po roce 1989.

Prof. PhDr. Eva Šmelevá, Ph.D., UP Olomouc, CZ
Dítě v podmínkách současného předškolního
vzdělávání.

Doc. PaedDr. Dušan Koszrub, Ph.D., UK Bratislava, SK
Poreba skúmanie didaktického realitu primárneho a
preprimárneho vzdelávania.

Jednání v sekcích, poster session

Společenský večer

PÁTEK 19. 10. 2018

Workshopy

1. Grafomotorika s písní aneb jak na to hravě a vesele
2. Grafomotorika v mateřské škole
3. Co se stane když...?
Výtvarná laboratoř pro děti ve věku 5 – 10 let
4. Pohyb živočichů v krajině – co jim pomáhá a co brání?

PETP TH1 27

5P^P

PROSTOR PRO PRIMÁRNÍ

Nakladatelství Portál srdečně zve
Na slavnostní uvedení knihy Yaldy T. Uhls

MEDIÁLNÍ MÁMY A DIGITÁLNÍ TÁTOVÉ

Ničí sociální sítě naše děti? Kolik času stráveného na internetu je už příliš? Co pro teenagery znamenají selfie a sexting? Rádce pro rodiče digitálního věku, které zajímá, jaký vliv mají současná média na jejich děti. A takové rady na internetu nenajdete!

Yalda T. Uhls knihu osobně představí

27. 6. v 17.00-19.00

Ve SVĚT - HUB, Slovenská 21,

Praha 2 - Vinohrady, www.svet-hub.cz

Křest proběhne v angličtině s překladem

Kniha s 20% slevou
bude k dostání
na místě

portál

ZAJÍMAVÉ PUBLIKACE Z OBORU

LHOTOVÁ, Marie a PEROUT, Evžen. *Arteterapie v souvislostech*. Praha: Portál, 2018. 246 s. ISBN 978-80-262-1272-0.

Tato komplexní a na aktuálních poznatcích založená kniha se zaměřuje na podrobný popis způsobů práce s výtvarnou tvorbou opřený o teoretický základ projektivně-intervenční arteterapie. Její snahou je poukázat na užší vazby arteterapie na obecnější psychologické a psychoterapeutické

poznatky, takže zahrnuje i souvislosti zejména z oblasti vývojové a klinické psychologie. Pomáhá zodpovědět otázky jako: jak se odrážejí obtíže, symptomy a životní příběh klienta v tom, jakým způsobem tvoří; jak může arteterapie ovlivnit klientovu tvořivost a výtvarný projev; jaké jsou vazby mezi vnímáním a myšlením v procesu výtvarné tvorby a způsobem jejího emočního prožívání. Publikace podrobně popisuje arteterapeutické metody založené na analýze výtvarného projevu jako součást terapeutické péče, včleňuje je do širšího teoretického rámce a poukazuje na možnosti jejich tvořivého využití. Seznamuje čtenáře se způsoby arteterapeutické intervence prostřednictvím podrobného popisu dění v arteterapeutickém procesu a rozpracovává základní výtvarná témata, která tvoří osu arteterapeutické praxe (např. identita, krajina, portrét).

CHVÁL, Martin. *Na naší škole nám záleží: jak sledovat a hodnotit kvalitu školy*. Praha: Portál, 2018. 179 s. ISBN 978-80-262-1321-5.

Ředitelé i učitelé se starají o to, aby jejich škola byla dobrá, aby si z ní žáci co nejvíce odnesli, aby do ní chodili rádi nejen žáci a jejich rodiče, ale i učitelé. Důležité je, aby si spolu rozuměli v tom, o čem usilují. To nejde bez občasného zastavení, ohlédnutí a nového pohledu

dopředu. Jak je možné se bavit o kvalitě školy, když se pohledy všech zúčastněných mohou lišit? Ve školním roce 2015/2016 zveřejnila Česká školní inspekce kritéria, která nám pomáhají kvalitu školy pojmenovat a mohou se stát společným jazykem pro všechny zúčastněné. Na pozadí těchto kritérií je v knize věnována pozornost jednotlivým oblastem práce školy, jejího vedení a učitelů. K příslušným tématům jsou voleny praktické ukázky a konkrétní návody pro vlastní sledování, vyhodnocování a řešení různých situací. Cílem knihy je nejen vybavit školu silnou argumentační oporou při kontrole externími orgány, ale zejména nabídnout témata pro společná zastavení, ohlédnutí a úvahu o dalším rozvoji konkrétní školy. Kniha ocení školští inspektori, ředitelé škol a učitelé, ale i zapálení rodiče, jimž na chodu školy záleží nebo kteří uvažují o založení vlastní školy.

ŠMELOVÁ, Eva a kol. *Didaktika předškolního vzdělávání*. Praha: Portál, 2018. 229 s. ISBN 978-80-262-1302-4.

Publikace se zabývá základními aspekty předškolního vzdělávání se zřetelem na specifika dítěte předškolního věku. Autoři se věnují tradičním tématům didaktiky v kontextu předškolního vzdělávání. Řeší aktuální problémy současné praxe. Propojují tak teoretické a praktické poznatky

s informacemi potřebnými pro každodenní činnost učitele předškolního zařízení a rozvoj jeho profesních kompetencí. Publikace je určena především pro pracovníky předškolních zařízení, ale i pro studenty oborů zaměřených na předškolní vzdělávání. V rámci jednotlivých kapitol nalezne čtenář případové studie, jejichž rozbor vede k integraci znalostí předškolní didaktiky, obecné pedagogiky, pedagogiky předškolního věku, pedagogické psychologie, školského managementu a dalších disciplín vstupujících do předškolního vzdělávání.

Jednotlivé kapitoly jsou doplňovány příklady a případovými studiemi, které se vztahují k praxi předškolních zařízení. Celkové pojetí publikace nepřesahuje rámec didaktiky předškolního vzdělávání.

UHLS, Ylida T. *Mediální mámy a digitální tátové*.

Praha: Portál, 2018. 239 s. ISBN 978-80-262-1317-8.

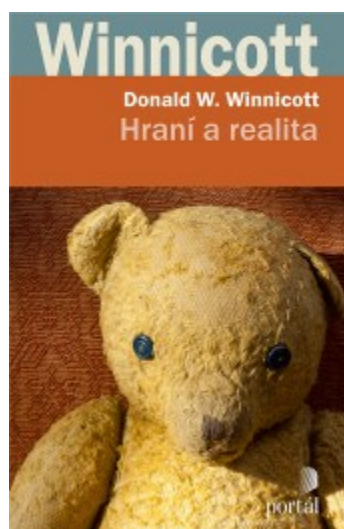

Ničí sociální sítě naše děti? Kolik času strávěného na internetu je už příliš? Co pro teenagery znamenají selfie a sexting? Jak jejich život ovlivňuje syndrom zvaný FOMO (Fear of Missing Out), tedy potřeba být neustále online, protože jinak by bylo možné něco podstatného propásnout? Tento rádce jednoduchým, srozumitel-

ným způsobem seznamuje čtenáře s tím, jaký vliv mohou mít současná média na naše děti, ale i na nás samotné. Každá kapitola je zakončena shrnutím nejdůležitějších bodů a užitečnými tipy pro běžný život. Poskytuje tak přehledný a čtivý návod, jak snadněji proplouvat nástrahami digitální éry. Kniha je ceněna zejména pro svou informativnost a pozitivní tón.

WINNICOTT, Donald W. *Hraní a realita*.

Praha: Portál, 2018. 215 s. ISBN 978-80-262-1307-9.

Jaké má tvořivost kořeny a jak je můžeme rozvíjet, ať už v sobě nebo ve druhých? Kniha odpovídá nejen na tyto otázky, ale věnuje se základním tématům individuálního já a jeho vztahu s vnějším světem.

Po představení teorie přechodového objektu a přechodových jevů Winnicott líčí, jak se v podpuřném prostředí

při dostatečně dobré péči matky či mateřské postavy rozvíjí vědomí vlastního já, jeho vymezení vůči vnějšímu světu a co se odehrává v prostoru mezi vnitřní subjektivní a vnější objektivně vnímanou realitou. Zabývá se i situacemi, kdy dochází k narušení tohoto vývoje. Významná z hlediska

vývoje psychoanalytické teorie je kapitola o použití objektu, tedy nejen o způsobu, jakým se subjekt k objektu vztahuje, ale jak ho používá a co toto používání umožňuje či co mu brání. Pokračuje tím, jak se prostor mezi matkou a dítětem, mezi já a ne-já stává základem kulturní zkušenosti člověka, potenciálním prostorem pro jeho tvůrčí aktivity a žití samé. Teorii přechodových objektů a přechodových jevů rozšiřuje o zamyšlení nad tvořivostí, skrytou rivalitou mužského a ženského prvku v osobnosti a pojetí kultury v širším slova smyslu. Teoretické koncepty jsou dokreslovány příklady z autorovy terapeutické praxe s dětmi i dospělými klienty. Doslov MUDr. Vladimír Vavřda.

ZUIDERVAART, Lambert a HLAVÁČEK, Ludvík. *Umění a sociální transformace: pravda, autonomie a společenské makrostruktury*. Překlad Ludvík Hlaváček. Ústí nad Labem: Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, 2015. 163 s. ISBN 978-80-7414-979-5.

Koncepční úvahy k situaci současného umění a estetického myšlení Lamberta Zuidervarta představují nejen významný příspěvek k pozici tvorby v dnešním světě, nýbrž i výzvu k domýšlení v lokálním kontextu. Ze zřejmých důvodů: Lambert Zuidervart chápe umění primárně jako

sociální instituci, což znamená, že jeho výklad je vždy zasazen do širších souvislostí, v nichž teprve je možné reformulovat klasické pojetí umělecké tvorby a nároku uměleckého díla na pravdivost pro dnešní dobu, jejíž základní parametry jsou značně odlišné (například právě důrazem na veřejný prostor v rámci globalizovaného světa). Zuidervartovy úvahy jsou za prvé velmi dobrým příkladem estetického myšlení po Adornovi a Heideggerovi, aniž se vyhýbají diskusi s analytickými směry v anglosaské filosofii, ač ve všech případech jde o kritický dialog.

SÝKOROVÁ, Lenka. *Nezávislé kurátorství ve volném čase: nezávislý kurátor a umělec-kurátor na české vizuální scéně 2000-2016 = Independent curating as a leisure activity: an independent curator and artist-curator on the Czech visual art scene in 2000-2016*. Překlad Zuzana Dussel Jurgens. Ústí nad Labem: Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, 2016. 193 s. ISBN 978-80-7561-028-7.

Odborná recenzovaná publikace kritičky a kurátorky současného umění Lenky Sýkové se mimo jiné věnuje typologii kurátorů a mapuje fenomén "nezávislého kurátora ve volném čase" v českých a slovenských galeriích posledních let. Druhá část knihy představuje aktivní kurátorský výzkum pražské gale-

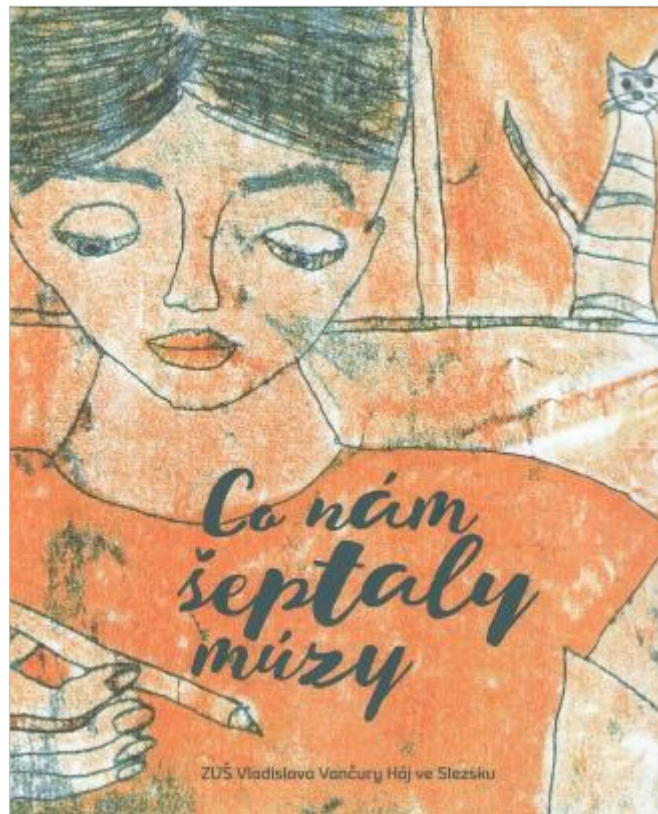
rie Altán Klamovka v letech 2004–2016. Knihu vydala Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně.

VESELÁ, Romana, ed. *Pozice kurátor: poznámky správce umění a designu*. Ústí nad Labem: Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, 2016. 118 s. ISBN 978-80-7561-035-5.

Titul s názvem *Pozice kurátor: Poznámky správce umění a designu* připravila Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně jako svůj další příspěvek k teorii a odborné reflexi kurátorství. Odborná recenzovaná kniha se zaměřuje na dokumentaci současného stavu kurátorství

jako oboru. Jejím prostřednictvím se autoři snaží otevřít diskusi nad situací kurátorů u nás v porovnání se zahraničím.

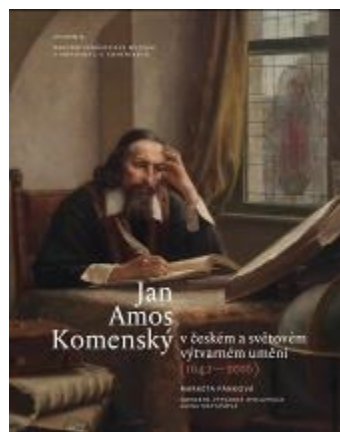

Co nám šeptaly múzy. Háj: Základní umělecká škola Vladislava Vančury Háj ve Slezsku, 2016. 67 s.

Pestrá obrazová publikace představuje tvorbu žáků Základní umělecké školy Vladislava Vančury Háj ve Slezsku.

PÁNKOVÁ, Markéta. *Jan Amos Komenský v českém a světovém výtvarném umění (1642–2016)*.

Praha: Academia, 2017. 267 s. ISBN 978-80-200-2662-0.

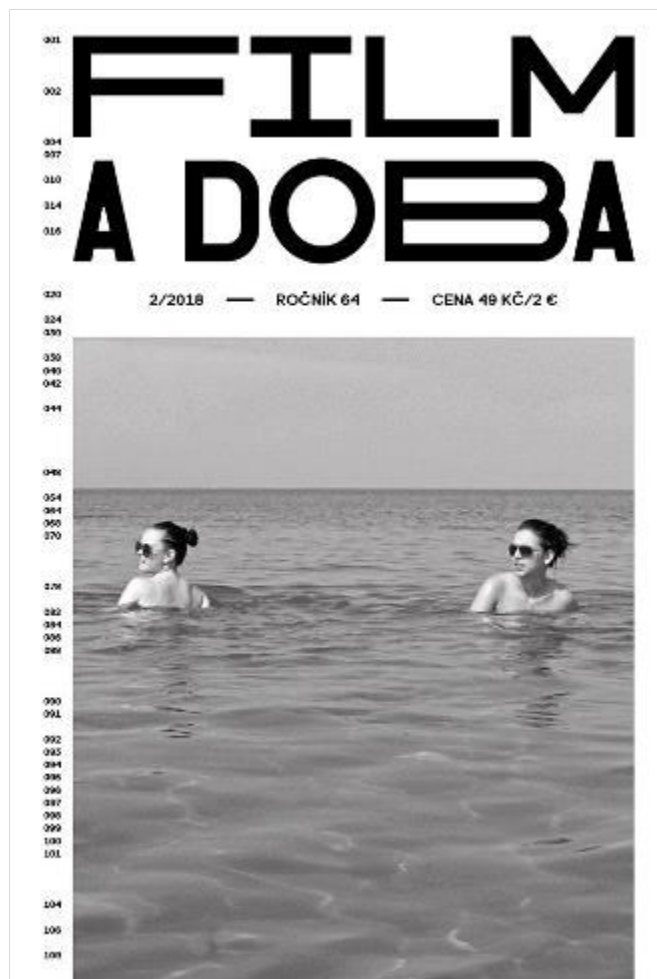
Kniha je novým příspěvkem do pomyslné knihovny české a světové komeniologické literatury, již autorka inovativně rozšiřuje o nové téma, jímž je zobrazení Jana Amose Komenského ve výtvarném umění, a tedy i šíření jeho odkazu a vytváření obrazu

této významné osobnosti naší historie. Kvalitně graficky vypravená publikace zaujme čtenářskou obec hned z několika důvodů: autorka zde předkládá historii zobrazování Komenského, a to od roku 1642 až do současnosti – a neopomíjí přitom různé výtvarné obory. Kniha tak může sloužit jako odborný katalog známých i méně známých děl zobrazujících Učitele národů.

VYŠLO NOVÉ ČÍSLO ČASOPISU FILM A DOBA

Film a doba 2/2018

Z obsahu čísla: Současný český dokument / Miloš Forman / Ingmar Bergman / Olmo Omerzu / Akta X / Juraj Herz / Friedrich Kittler / Cannes / Oberhausen / Ready Player One / Bratři Lumiérové / Manifesto / ukázky ze scénáře Víta Zpleta a mnoho dalšího.

TIP DO VÝUKY

Materiály ke stému výročí vzniku Československa

Nakladatelství Portál v nedávné době vydalo knihu Po stopách stoleté dámy a pracovní sešit Poznej s námi Česko, které se zabývají historií a reáliemi naší země.

Z uvedených titulů nakladatelství připravilo pracovní listy, které jsou na stránkách Portálu volně ke stažení a vytisknutí.

Využijte této nabídky a obohatte svoji výuku materiály ke stému výročí vzniku Československa! Najdete je zde:

[Po stopách stoleté dámy](#); [Poznej s námi Česko](#).

Vpravo ukázky z pracovních listů ke knize Po stopách stoleté dámy

1 Vymysli závěr

Autorka v úvodu knihu připsuje stoleté dámě.

Kdo je myšlen onou dámou?

Myslíme si, že knize chybí závěr. Budeme stále myslet na onu stoletou dámu. Zkus pro ni závěr napsat.

Z čeho by stoletá dáma mohla být smutná?

Co by ji mohlo trápit?

Z čeho by naopak mohla být šťastná? Co ji mohlo potěšit?

A můžeme i využít různých témat:

Kterí sportovci udělali stoleté dámě radost? Z jakých sportovních výsledků se mohla těšit?

Které úspěchy našich vědců udělaly stoleté dámě radost? apod.

5 Ilustrace

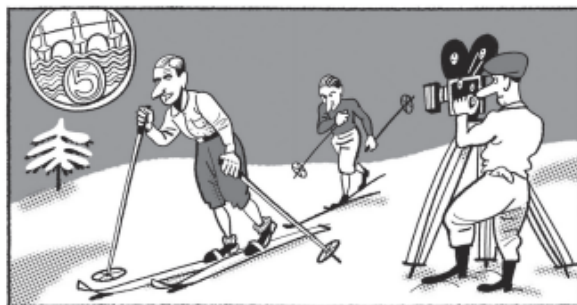
I když kniha obsahuje velké množství povedených ilustrací, zkusme ji doplnit o další.

Vyber si událost, ke které ilustrace v knize chybí. Nakresli obrázek a vysvětli, co chtěl(a) zachytit.

6 Rodina v toku času

Na čistý papír si namaluj osu. Jako začátek označ rok, kdy se narodil jeden z tvých rodičů. Jako konec napiš letošní rok. Pohovoř si s rodičem, jehož datum jsi si vyznačil, které roky ze svého života považuje za důležité, zajímavé. Nebo se ho zeptej, kdy šel do školy, ve kterém roce se s někým skamarádil, přestěhoval se apod. V knize pak dohledej, k jakým významným událostem u nás došlo. Zjisti, jestli si něco z těchto událostí pamatuje i rodič, kterého jsi zpovídal. Neřekne něco více?

Podobně se dá pracovat s prarodiči, nebo dalšími příbuznými.

CALL FOR PAPERS

Digital art history – methods, practices, epistemologies

Zagreb, University Computing Centre, November 12–14, 2018

The conference organized in Zagreb, Croatia, by the Institute of Art History, University Computing Centre, and DARIAH-HR is aiming at bringing together established and early career academics, the researchers from the independent digi-labs and professionals involved with the transdisciplinary research initiatives, who are interested in critically examining recent methodological, analytical and theoretical developments in the field of Digital Art History.

POZVÁNÍ NA KONFERENCI

Celebrating Female Agency in the Arts

New York, 26–27 Jun 2018

Christie's Education, New York, June 26–27, 2018

This conference celebrates the significant roles women have played and continue to play in the arts and their markets. Sixteen sessions over two days explore women's diverse contributions to the arts from a transnational and transhistorical perspective, reflecting global and historical diversity. Not advocating for a separate nor alternative history of art and its markets, the conference looks at the central role played by women in the creation, development, support and preservation of the arts and how their contribution has changed over time.

ZAJÍMAVÉ ELEKTRONICKÉ ZDROJE

New Dictionary of Art Historians

www.arthistorians.info

A thirty-year-old resource emerged today as a modern reference tool for art history. The Dictionary of Art Historians, www.arthistorians.info, announced a new interface, data structure, and user options, the product of a year-long redesign. The original tool, a website since 1996, was developed privately by Lee Sorensen, the art and visual studies librarian at Duke University. Duke's Wired! Lab for digital art history & visual culture sponsored the project beginning in 2016. The new DAH offers searchable data on over 2400 art historians, museum directors, and art-writers of western art from all time periods. Over 200 academic websites have linked to the project; the tool has been called one of the core tools of art historiography and cited in books and journal articles.

POZVÁNÍ NA KONFERENCE

(Re-)Forming Sculpture

University of Leeds and The Hepworth Wakefield, June 26–27, 2018

Association for Art History's 2-day Summer Symposium organised by the Doctoral and Early Career Research Network. Keynote Speakers:

Martina Droth, Deputy Director of Research, Exhibitions, and Publications | Curator of Sculpture, Yale Center for British Art, Dr Rebecca Wade, Assistant Curator (Sculpture), Leeds Museums and Galleries, based at the Henry Moore Institute

This Association for Art History Summer Symposium is a two-day annual conference which will highlight current doctoral and early career research in the field of sculpture, within its widest art historical remit. Held between the School of Fine Art, History of Art and Cultural Studies at the University of Leeds, and The Hepworth Wakefield, this conference hopes to unite the academic and curatorial disciplines of sculptural studies. As a socio-cultural space Leeds is celebrated for the study, production and display of sculpture. Artists such as Henry Moore and Barbara Hepworth shared a gratitude to Leeds as a place of noteworthy influence on their work, and succeeded in leaving behind a significant legacy. A sustained interest in sculptural studies has continued, demonstrated by the formation of the Henry Moore Institute as the Henry Moore Centre for the Study of Sculpture within Leeds City Art Gallery in 1982, alongside associated initiatives including the Henry Moore Sculpture Studio, Dean Clough (1989), and the MA in Sculpture Studies at University of Leeds in 1990.

Culture in the Cold War:

East German Art, Music, and Film

Amherst, MA, June 17–July 14, 2018

This four-week NEH Summer Institute for College and University Teachers will explore the role of the visual arts, music and film in socialist modernity. Selected topics—such as censorship and artistic freedom, the role of the state and surveillance, and race and gender in art and politics—present a compelling historical perspective on issues being raised in classrooms today. Held at UMass Amherst, the inter-disciplinary program will break new ground in the study of culture during the Cold War, applying a sustained examination of the role of arts and artists to the case of East Germany. (NB: German language skills are not required.)

POZVÁNKY NA VÝSTAVY A DALŠÍ AKCE

Egon Schiele Art Centrum Český Krumlov

si vás dovoluje pozvat na další veřejnou debatu
k projektu Kateřiny Šedé

UNES-CO

Mezi diskutujícími bude nejen autorka a kurátorka projektu,
ale také zástupci realizačního týmu a pozvaní hosté.

středa 27. 6. 2018 v 19 hodin v kavárně ESAC.
Svoje dotazy můžete posílat na adresu info@unes-co.cz.

JIŘÍ KOLÁŘ: ÚŠKLEBEK STOLETÍ

OTEVÍRACÍ DOBA

Denně mimo pondělí
10.00–18.00

VSTUPNÉ

Základní	190 Kč
Snížené	100 Kč
Rodinné	350 Kč
Školní skupiny	30 Kč

ADRESA

Palác Kinských,
Staroměstské náměstí
12, Praha 1

DOPRAVA

Metro A - Staroměstská
Metro A, B - Můstek
Tram 2, 17, 18 -
Staroměstská
Tram 17 - Právnická
fakulta
Bus 194 - Staroměstská

SBÍRKOVÉ EXPOZICE

Středověké umění v Čechách
a střední Evropa 1200–1550

Evropské umění od antiky do
baroka

Od rudolfinského umění až po
baroko v Čechách

Umění 19., 20. a 21. století

1918–1938 | od 28. října 2018

Sbírka grafiky a kresby

Umění Asie | expozice
uzavřena

The Gallery of Fine Arts in Ostrava and
IAAF Continental Cup Ostrava 2018
invites you to the opening of this exhibition

Kdo je vítězem?

Who is the Victor?

v úterý 19. června 2018 v 17 hodin v Domě umění, Jurečkova 9

on Tuesday 19 June 2018 at 5 p.m. in the House of Art, Jurečkova 9

Výstavu zahájí

The exhibition will be inaugurated by

Yvona Ferencová, kurátorka výstavy

Yvona Ferencová, exhibition curator

Jiri Jůza, ředitel GVUO

Jiri Jůza, Director of the Gallery of Fine Arts

Stanislav Folwarczny, náměstek hejtmana
Moravskoslezského kraje

Stanisław Folwarczny, Deputy President of the Moravian-Silesian Region

Výstava potrvá do neděle 9. září 2018

The exhibition runs until Sunday 9 September 2018.

Otevřeno denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin

Open daily except Mondays from 10 a.m. to 6 p.m.

Zaštitu nad výstavou převzali náměstci hejtmana Moravskoslezského kraje Lukáš Čurylo a Stanislav Folwarczny i český atlet Pavel Maslák. Projekt je financován z rozpočtu Moravskoslezského kraje.

The patrons of the exhibition are Lukáš Curylo and Stanislav Folwarczny, Deputy Presidents of the Moravian-Silesian Region, and the Czech athlete Pavel Maslák. The project is financially supported by The Moravian-Silesian Region.

GVUO

GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ V OSTRAVĚ
VÁS ZVE NA ZAHÁJENÍ VÝSTAVY

THE GALLERY OF FINE ARTS IN OSTRAVA
INVITES YOU TO THE OPENING OF THE EXHIBITION

ROBERT V. NOVÁK & ZUZANA BURGROVÁ – VZNIK NOVÉHO VIZUÁLNÍHO JAZYKA GALERIE

SPEKTRUM

THE BIRTH OF A NEW VISUAL LANGUAGE OF THE GALLERY

JUREČKOVA 9, OSTRAVA GVUO.CZ

GVUO

V ÚTERÝ 19. ČERVNA 2018 V 17 HODIN V DOMĚ UMĚNÍ

ON TUESDAY 19 JUNE 2018 AT 5 P.M. IN THE HOUSE OF ART

VÝSTAVU ZAHÁJÍ

THE EXHIBITION WILL BE INAUGURATED BY

ROBERT V. NOVÁK A ZUZANA BURGROVÁ

ROBERT V. NOVÁK AND ZUZANA BURGDOVÁ

JIRÍ JUZA, ŘEDITEL GVUO

JIRÍ JÍZA, DIRECTOR OF THE GALLERY OF FINE ARTS IN OSTRAVA

VÝSTAVA POTRVÁ DO NEDĚLE 9. ZÁŘÍ 2018

THE EXHIBITION WILL RUN UNTIL SUNDAY 9 SEPTEMBER 2018

OTEVŘENO DENNĚ KROMĚ PONDĚLÍ OD 10 DO 18 HODIN

OPEN DAILY EXCEPT MONDAYS FROM 10 A.M. TO 6 P.M.

Diplomky 2018

Galérie výtvarného umění v Ostravě a Fakulta umění Ostravské univerzity

Ostrava

Gallery of Fine Arts in Ostrava and Faculty of Fine Arts University of

Vás zvou na zahájení výstavy
Diplomky 2018
ve čtvrtek 21. června 2018 v 17 hodin
v Domě umění

Výstavu zahájí

František Kowolowski, děkan Fakulty umění

Jiří Jůza, ředitel GVUO

Výstava potrvá do neděle 22. července 2018

Otevřeno denně kromě pondělí

od 10 do 18 hodin

Cordially invite you to the opening of the exhibition
Diploma Works 2018
on Thursday 21st June at 5 p.m.

in The House of Art, Jurečkova 9, Ostrava

The exhibition will be inaugurated by

František Kowolowski, Dean of the Faculty of Arts

Jiří Jůza, Director of the Gallery of Fine Arts in Ostrava

The exhibition runs until Sunday July 22nd, 2018

Open daily except Mondays from 10 a.m. to 6 p.m.

Výstava se koná pod záštitou rektora Ostravské univerzity prof. MUDr. Jana Laty, CSc.

GVUO

www.gvuo.cz

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
FAKULTA UMĚNÍ

www.fu.osu.cz

Partneri

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

ŘG

ČR

sestava media

Radio

frekvence

OSTRAVA!!!

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!

POZVÁNKY NA VÝSTAVY

NEJNOVĚJŠÍ VÝSTAVNÍ PROJEKT ROBERTA VANO

Zajímavý výstavní projekt známé fotografické osobnosti Roberta Vano s názvem *Jedna láska, jedno manželství* startuje v červnu tohoto roku v Plzni.

Třináct párů, třináct velkoformátových fotografií, třináct příběhů. Od 18. června 2018 až do konce prosince objede výstava nazvaná *Jedna láska, jedno manželství* celou republiku. Uvidí ji cestující na nádražích ve všech krajských městech. Portréty gay a lesbických párů, které touží po možnosti uzavřít manželství stejně jako páry heterosexuální, nafotil světoznámý fotograf Robert Vano.

Robert Vano objel při fotografování výstavy půl republiky. Vyfotil třináct párů v různých situacích. Některé vychovávají děti, jiné společně podnikají. Všichni se milují. Se vším, co k tomu patří – jen právo uzavřít manželství jim chybí.

„Já si myslím, že je úplně jedno jestli se jedná o gaye, lesby nebo to jsou heteráci. Když dva lidi se mají rádi a chtějí se vzít, mělo by jim to být umožněno. Už je to skoro všude, tak nevím, proč by to nemohlo být i u nás,“ říká Robert Vano. A naráží tak na fakt, že manželství pro všechny je uzákoněno ve většině zemí západní Evropy.

Každou fotografii zvětšenou na velký formát doprovází také krátký příběh konkrétního páru. „Je z nich patrné, že gay a lesbické páry řeší stejné problémy a užívají si stejné radosti, jako páry heterosexuální. Radují se z chvil společně prožitých se svými blízkými, bojí se o jejich zdraví, řeší pracovní záležitosti. Jeden z nejsilnějších příběhů, který mi utkvěl, je ten, který zažívají Radka s Vendulou. Radka pracuje s dětmi s poruchou autistického spektra a Vendula je lékařka na chirurgii. Obě odvádí denně obrovský kus náročné práce,“ říká Czesław Walek, šéf Koalice za manželství Jsme fér.

Kde se bude konat putovní výstava *Jedna láska, jedno manželství*:

Plzeň hlavní nádraží 18.6. – 1.7., Karlovy Vary dolní nádraží 2.7. – 15.7., Ústí nad Labem hlavní nádraží 16.7. – 29.7., Praha hlavní nádraží 30.7. – 19.8., Liberec vlakové nádraží 20.8. – 2.9., Hradec Králové hlavní nádraží 3.9. – 16.9., Pardubice hlavní nádraží 17.9. – 30.9., Brno 1.10. – 14.10., Jihlava nádraží Jihlava město 15.10. – 28.10., Olomouc hlavní nádraží 29.10. – 11.11., Ostrava hlavní nádraží 12.11. – 25.11., Zlín nádraží střed 26.11. – 9.12., České Budějovice železniční nádraží 10.12. – 21.12.

Více o uměleckém projektu s aktivistickým nádechem lze najít na stránkách iniciativy Jsme fér <https://www.jsmefer.cz/>.

Z tiskové zprávy Kláry Kubíčkové

První republika | Prvá republika 1918–1938

K stému výročí vzniku Československé republiky

Vznik 1. Československé republiky je jedním z nejvýznamnějších datův v našich dějinách 20. století. Tradice, zkušenost, koncept humanity, otevřenost a demokratické hodnoty státu, sú příležitostí na důstojné připomenutí si tejto dejinnej etapy.

Európsky, predovšetkým francúzsky kultúrny vývoj poskytoval jedinečné inšpiračné zdroje, a tak umenie a kultúra 1. Československé republiky získala za dvadsaťročné obdobie svojej existencie obrovskú sebaistotu a nebývalú akceleráciu všetkých oblastí. Inšpiračné zdroje obdobia 1. republiky sú bezhraničné, od témy T. G. Masaryka, M. R. Štefánika, cez národné farby, filmové hviezdy, literatúru, hudbu, dobovú eleganciu...

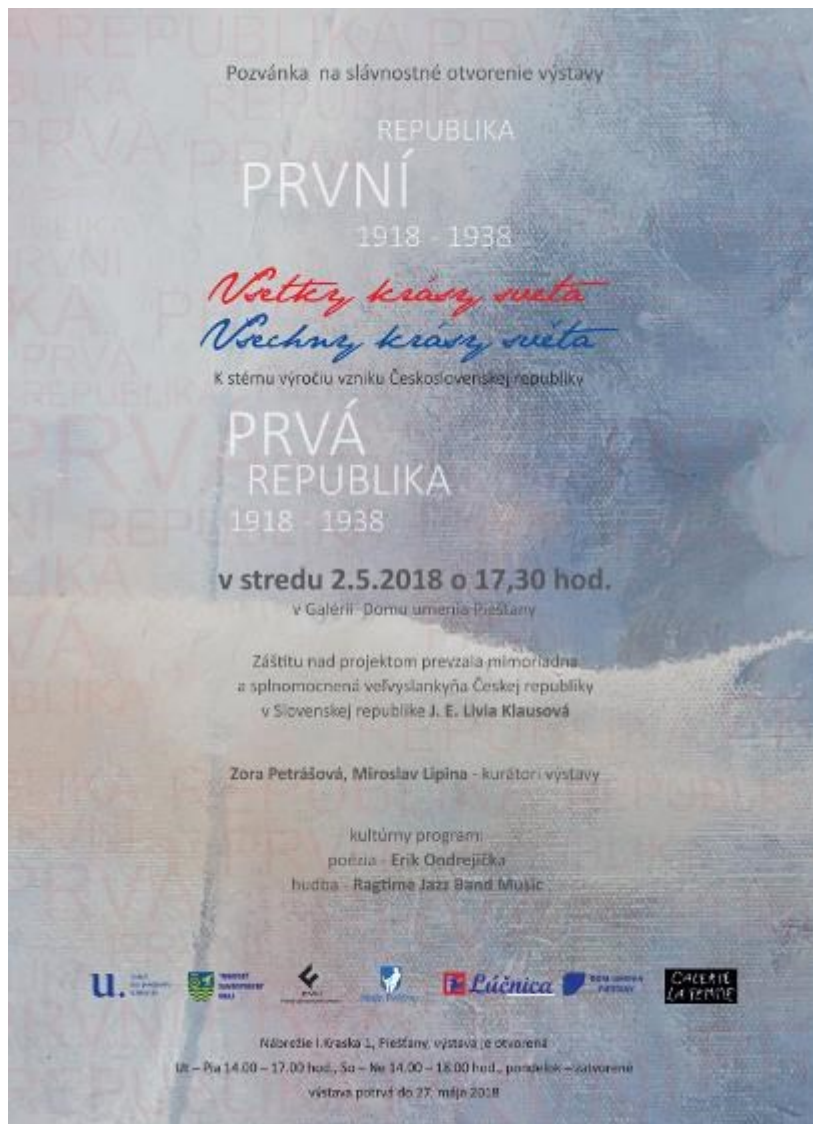
K stému výročí založenia 1. Československé republiky pripravili Galerie La Femme Praha, Združenie grafikov Slovenska a ďalší partneri v Čechách a na Slovensku cyklus výstav na tému První / Prvá republika – Všetky krásy světa. Na domovskej adrese Galérie La Femme v Bílkovej ulici v Prahe sa už na prelome rokov 2017/2018 konala prvá z výstav. Pokračovať bude na ďalších miestach v Českej republike a na Slovensku. Výstava je pripravovaná aj v spolupráci so Združením českých umělců a grafiků HOLLAR, ktorý v roku 2017 oslávil 100. výročie svojej existencie.

Výstavní projekt Sedmiramenný svícen

Sedm vystavujících autorů může v očích návštěvníka vyvolat představu sedmi ramen na jednom svícnu. Jeden svícen, jedno téma a sedm světél a stínů v jejich obrazech. Jedno židovské přísloví říká: „Modlitba má jít ze srdce do srdce“. Pokud stejnou měrou budou diváci vnímat obrazy autorů, naplnil výtvarný projekt vystavený v turnovské synagoze svůj účel.

Účastníci projektu a vystavující autoři:

Ana a Dan Neamu (Craiova, Rumunsko), Ludmila Dyakonchuk (*1972, Ukrajina/ČR), Monty Kubrik (*1962, Praha, ČR), Radek Skopce (*1967, Chodov, okres Sokolov, ČR), Martin Šrámek (*1967, Praha, ČR), Petr Lubomír Štícha (*1960, ČR).

Výstavní projekt Národního muzea: Keltové

Poznejte život Keltů a jejich kulturu!

Nová budova Národního muzea, Vinohradská 1,
Praha 1

Na výstavě Keltové se seznámíte nejen s duchovním i každodenním životem keltských kmenů, ale také s bohatým a proměnlivým světem doby železné ve střední Evropě. Národní muzeum vlastní jednu z nejrozsáhlejších archeologických sbírek v Evropě, spojenou svojí podstatnou částí právě s tématem mladší doby železné, konkrétně laténské kultury, jejíž rozmanitost výstava návštěvníkům ukazuje.

Na výstavě Keltové nechybí ani jeden z nejvýznamnějších předmětů ze sbírek Národního muzea, a sice opuková hlava Kelta ze Mšeckých Žehrovic. Příchozí se ale mohou těšit i na množství dalších unikátních předmětů, ať už jde o bohatě malovanou keramiku, bronzové šperky, zbraně nebo keltské mince. Výstava je navíc doplněna o množství audiovizuálních prvků. Do běžného života Keltů pak návštěvníky vtáhnou například kopie keltských obydlí.

Muzeum k výstavě připravilo rovněž lektorované vzdělávací programy.

OHLEDNUTÍ ZA PROBĚHLÝMI AKCEMI A UDÁLOSTMI

KATEDRA VÝTVARNÉ KULTURY FPE ZČU V PLZNI VĚNUJE
K 70. VÝROČÍ ZALOŽENÍ FAKULTY PEDAGOGICKE
STUDENTŮM I VEŘEJNOSTI

CYKLUS PŘEDNÁŠEK, WORKSHOPŮ A EXKURZÍ

Mgr. Veronika Rollová Pb. D.

Přednáška na téma:
Pratský hrád na cestě k socialistické utopii (1948–1968)

KL/326

Mgr. Monika Plíhalová

1. část: „Návraty“
exkurze do sbírek expozice Národní galerie v Praze, návštěva sbírek středověkého umění v Anzském klášteře a umění 19. a 20. století ve Veletržním paláci

2. část: „Převraty“
exkurze do vybraných pražských galerií či alternativních výstavních prostor prezentujících současné umění (např. MeetFactory, NoD, Centrum současného umění DOX, Transitzdispay, Futura)

program bude upřesněn dle aktuálních nabídek výstav

MgA. Barbara Benish

Workshop na téma:
„SEEING/Vidění“

KL/321

Mgr. Petr Kalous

Přednáška a workshop na téma:
Tvůrčí koncepty plakátové tvorby nejen pro výtvarné pedagogy

KL/326

Doc. Jaroslav Bláha Pb. Dr.

Přednáška na téma:
Subjektivní deformace světa. Dekadence a expresionismus ve výtvarném umění a budbě na přelomu 19. a 20. století

ve spolupráci se
Západočeskou galerií v Plzni
místo hodiny – Maxmál kerámie

Prof. Andreas Brenne

Přednáška na téma:
Künstlerisch-Ästhetische Bildung in Deutschland/
Umělecko-estetické vzdělávání v Německu

KL/326

19. 4. — od 17 hod. — 14-17 bod.

2. 3. — 14-17 bod.

12. 3. — 11-15 bod.

21. 3. — 14-15, 30 bod.

13. 3. — 10, 30-16, 30 bod.

11. 4. — 11-16 bod.

14. 6. — ve 13 bod.

Kontaktní osoba: Martina Šarbořová, tel. 37636493, mroem@ksh.zcu.cz

Město **Plzeň** ZČU

DANIEL BALABÁN

DANA BARTONÍČKOVÁ

DANIELA MIKULÁŠKOVÁ

ANDREA LÉDLOVÁ

PAVEL JESTŘÁB

INGE KOSKOVÁ

ANDI SCHMIED

ONDŘEJ VINŠ

LENKA VÍTKOVÁ

Someone Walking Around

kdo

chodí

kolem

Ten, kdo chodí kolem / Someone Walking Around

28. 2.—2. 4. 2018

Vystavují / Artists: Daniel Balabán, Dana Bartoníčková, Daniela Mikulášková, Pavel Jestřáb, Inge Kosková, Andrea Lédlová, Andi Schmied, Ondřej Vinš, Lenka Vítková

Kurátorky / Curators: Eva Riebová, Lucie Šmardová

Vernisáž výstavy / Opening: 27. 2. 2018, 18:00

Mezigenerační výstava představí tvorbu devíti umělekyní a umělců, které spojuje podobná citlivost a schopnost soustředěného pohledu. *Ten, kdo chodí kolem* může být novodobý flâneur, všímavý pozorovatel okolního světa, a zároveň introvertní tvůrce vlastního mikrokosmu. V každém případě je schopným vypravěčem. Individualistický přístup k vlastní tvorbě každého z autorů je rozvinut v rámci společného experimentu. Tím je text na pomezí katalogu a volného literárního útvaru. Při čtení a pozorování se podstatnými stávají detaily, které se mohou i nemusí opakovat a spojuvat ve výstavním prostoru. Často se objeví vzpomínka, okamžik či místo, o níž by se dal napsat román. Záleží však na pozornosti diváka. Tím, kdo chodí kolem, se totiž může stát kdokoli.

The exhibition will introduce works by nine artists of different generations, connected by both sensitivity and the ability to focus. *Someone who is walking around* might be a flâneur – a perceptive observant of the world around them, and an introverted designer of their own microcosmos at the same time. In any case, they are an entertaining storyteller. Each of the artists develops their own individual approach to their work in this collective experiment. That places the text somewhere between a catalogue and the free writing technique. Details which may or may not repeat and connect within the art exhibition become essential while reading and watching. Oftentimes, a memory, a moment, or a place emerges about which a novel could be written. But that is up to the viewer's attention since anyone can become a someone who is walking around.

Galerie MeetFactory / MeetFactory Gallery

Otevřeno denně / Open daily 13:00—20:00

Vstupné zdarma / Free Entrance

MeetFactory

Ke Sklárně 15, Praha 5

www.meetfactory.cz

MeetFactory je v roce 2018 podpořována grantem hl. m. Prahy ve výši 10.000.000 Kč.

MeetFactory is supported in 2018 by a grant from the City of Prague amounting to 10.000.000 CZK.

Partners / Partners

BUZZ

Media partners / Media partners

Radio Wave

BUZZ

Media partners / Media partners

Didactica viva |||||

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity pořádá konferenci

Společenství praxe jako princip (spolu)práce v oborových didaktikách

Konference se uskuteční ve čtvrtek 14. června 2018 od 10:00 do 16:00 v prostorách PdF MU (Poříčí 7/9).

Společenství praxe jsou prostřednictvím různých projektů zaváděny jako nástroj zkvalitňování vzdělávání a rozvoje oborových didaktik. Jejich základním principem je spolupráce mezi učiteli z praxe a vzdělavateli učitelů. Cílem konference je vytvořit prostor pro prezentaci, diskusi a předběžnou bilanci toho, jak společenství praxe vznikají, k čemu směřují, jakých výsledků dosahují, i toho, s jakými problémy se potýkají a jak je řeší.

I love my teacher – letní soutěž Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

I love my teacher je mottem letní soutěžní kampaně Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci určené nejen žákům a studentům, ale i široké veřejnosti. Netradiční formou – prostřednictvím soutěže – chce fakulta upozornit na inspirující pedagogu a zviditelnit učitelské povolání.

Pokud vás idea naší letní soutěže zaujala, budeme rádi, když se do ní zapojíte. Jak? Jednoduše: stačí navštívit svého oblíbeného učitele nebo učitelku, poptat se, jak se jim daří, a společně se vyfotografovat. Fotografie poté sdílejte na svém facebookovém nebo twitterovém profilu a opatřte ji doprovodným popiskem, v němž vysvětlíte, čeho si na svém učiteli vážíte. V příspěvku nás označte tak, že k doprovodnému textu vložíte @PedagogickafakultaUPOL (na Facebooku) nebo @FakultaV (na Twitteru). Na Facebooku se nezapomeňte ujistit, že máte příspěvek nastaven jako veřejný – abychom jej mohli vidět, sdílet a ocenit našimi dárkovými předměty. Za děti mohou příspěvek sdílet na svém profilu jejich rodiče, sourozenci nebo přátelé.

Každý účastník soutěže obdrží malý dárek a kromě toho porota na konci září vybere a ocení 3 nejlepší příspěvky – hodnotit se bude celek fotografie a doprovodného textu. Tři výherci získají hodnotné ceny – tablety Lenovo Tab3 7 Essential. Soutěžní část projektu, během níž mohou účastníci zveřejňovat své fotografie, probíhá od 22. června do 21. září 2018. Výsledek soutěže bude vyhlášen 2. října 2018 na sociálních sítích a webových stránkách pořádající Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Z tiskové zprávy PdF UP v Olomouci

VÝZVA PAMĚTNÍKŮM

Hledáme pamětníky, kteří ve svém archivu uchovávají jakékoliv dokumenty nebo fotografie z historie Československého komitétu INSEA, příp. České sekce INSEA. Máme zájem také o dokumenty, dopisy nebo fotografie, jež uchovávají připomínku významných osobností spojených s historií České sekce INSEA a oboru výtvarná výchova.

Prosíme pamětníky, aby nás laskavě kontaktovali na mailové adrese insea@post.cz nebo poštou na adrese Česká sekce INSEA, Univerzitní 3, 779 00 Olomouc.

InSEA is an international community dedicated to advocacy, networking and the advancement of research in art education. InSEA believes that the theory and practice of arts education must be underpinned by a strong research evidential base. The Board support members of InSEA to promote cross-cultural and multi-cultural research in art education and related fields. To facilitate interaction and information exchange between InSEA members engaged in research, we would like your help identifying current art education research projects and significant publication. Our intermediate goal is to develop a database that showcases art education research projects around the world that are ongoing or completed after 2006. Publications or websites in various languages are welcomed as long as an English abstract of the article or website is provided. Larger scale collaborative research, theory and practice based projects are particularly welcomed.

InSEA je mezinárodní komunitou zaměřující se na podporu výzkumu ve výtvarné výchově a sdružování odborníků. Je přesvědčena, že teorie a praxe výtvarné výchovy se musí opírat o silnou bázi výzkumných šetření. Usiluje o udržování mezikulturního a multikulturního výzkumu ve výtvarné výchově a souvisejících oborech. Cílem je usnadnit interakci členů organizace InSEA a výměnu informací mezi všemi, kdo se zabývají výzkumem. Cílem je rovněž identifikace aktuálních výzkumných projektů ve výtvarné výchově a současných významných publikací. Jedním z úkolů InSEA je vytvořit databázi, která eviduje výzkumné projekty ve výtvarné výchově na celém světě, které v současné době probíhají nebo byly dokončeny po roce 2006. Vítány jsou publikace a webové stránky v různých jazycích za předpokladu, že obsahují anotaci článku nebo webovou stránku v angličtině. Obzvláště žádanými jsou rozsáhlé kolektivní výzkumy a projekty vycházející z teorie a praxe oboru.

Výzva k zasílání informací a pozvánek do Listů České sekce INSEA

Listy České sekce INSEA jsou v elektronické podobě volně distribuovány všem členům spolku. Čtenáři z řad členů České sekce INSEA a široké odborné veřejnosti se mohou těšit na zprávy o činnosti výboru, o dění v INSEA ve světové a regionální perspektivě, ale i o širším oborovém dění. Zveřejňujeme zprávy o plánovaných i uskutečněných konferencích, výzvy k publikování, anotace nově vydaných metodických a odborných publikací nebo informace o akcích různých oborových subjektů. Zájemci mohou redakci zasílat informace týkající se těchto okruhů:

- pozvánky (na konference a další oborové akce, na vzdělávací semináře, na edukační programy k výstavám),
- zprávy (z konferencí, kolokvií, seminářů),
- anotace nových knih a aktuálně vydávaných časopisů z oblasti expresivních oborů v čele s výtvarnou výchovou, pedagogických věd včetně muzejní pedagogiky, školství a dalších příbuzných oborů,
- náměty na činnost České sekce INSEA a jejího výboru, návrhy témat vzdělávacích akcí pro pedagogy, podněty z praxe, diskusní příspěvky.

Poznámka editorky: Redakce si vyhrazuje právo na krácení či jinou úpravu zaslaných příspěvků. Informace průběžně zasílejte na e-mail insea@post.cz.

Sídlo a korespondenční adresa České sekce INSEA, z. s.

Česká sekce INSEA, z. s.
Univerzitní 3–5
779 00 Olomouc
insea@post.cz

LISTY ČESKÉ SEKCE INSEA

Listy České sekce INSEA plní funkci oborového informačního zdroje a jsou diskusním bulletinem členů zapsaného spolku Česká sekce INSEA (International Society for Education through Art / Mezinárodní organizace pro výchovu uměním). Listy původně vycházely v letech 1995–1998 jako neperiodický občasník (bylo vydáno celkem 5 čísel ve čtyřech ročnících) a na tuto tradici navázal v roce 2016 pátý ročník obnoveného periodika. Listy vycházejí dvakrát ročně jako neregistrované periodikum pro potřeby spolku a odborné veřejnosti. Toto číslo vychází 15. 6. 2018.

Vydává Česká sekce INSEA, z. s., Univerzitní 3–5, 779 00 Olomouc

Redakce: Petra Šobáňová, Václava Zamazalová

Autor grafického návrhu: Jakub Konečný

Sazba: redakce

Korektury: Václava Zamazalová

www.insea.cz

<https://www.facebook.com/ceskasekceINSEA/>